العربيّة .. لغة بسيطة

L'ARABE .. LANGUE SIMPLE

par AHMAD DARWICH

Chargé de cours de littérature arabe
Université du Caire - Egypte.

dessins osama hafez

Voix:

Ahmad Darwich
Laila Sakre

dépôt légal avril 1982
Editions Safari

INTRODUCTION

العربيّة .. لغة بسيطة

L'ARABE.. LANGUE SIMPLE

Il est vrai que l'arabe est une langue simple. Simple par son système d'écriture selon lequel on n'écrit uniquement que ce qu'on prononce, ce qui permet d'apprendre à lire et à écrire beaucoup plus rapidement que d'autres langues vivantes ou mortes. Simple par son système grammatical qui est très logique et ne comporte que peu d'exceptions. Simple surtout par cette unité extraordinaire tant géographique qu'historique qui permet, à partir des connaissances de base que nous proposons ici, d'apprendre en même temps les dialectes de divers pays et de pénétrer l'héritage de quinze siècles de civilisation.

Ce livre est un essai de contribution à la présentation de cette langue arabe moderne et simple au grand public qui s'intéresse de plus en plus à l'établissement de relations avec le monde arabe et à la culture arabe d'aujourd'hui.

En m'appuyant sur une expérience pratique de l'enseignement de l'arabe tant à la Faculté des Lettres à l'Université égyptienne du Caire qu'au Centre culturel égyptien à Paris pendant plus de quinze ans, je pense que certains des problèmes de cette langue peuvent être simplifiés en choisissant de nouvelles manières pour les étudier.

Je pense pouvoir donner une bonne idée de l'arabe écrit moderne (niveau de langue avec lequel on peut comprendre et être

compris dans tous les pays arabes) au moyen d'un seul livre et d'une seule cassette.

Après avoir préparé le lecteur par trois leçons sur l'alphabet, les voyelles et l'écriture, j'ai choisi d'aborder directement la langue vivante dans des phrases et des expressions directement utilisables. Cela en trois étapes :

Première étape : le dialogue.

J'ai essayé en dix leçons de couvrir des sujets quotidiens. La méthode de cette étape est caractérisée par la présentation d'images suivies des phrases arabes qui leur correspondent et de la traduction française. A la fin de chaque leçon, figurent des leçons de grammaire tirées des phrases mêmes utilisées dans la leçon.

Deuxième étape : la description.

Ici les images disparaissent. Les notions de grammaire prennent plus de place en même temps que se pose le problème de l'écriture arabe. Après avoir utilisé dans la première étape une écriture manuscrite avec vocalisation, j'ai présenté les caractères réels de certaines formes fréquentes d'écriture : machine à écrire, journaux, certains livres où ne figurent plus les voyelles. En même temps, la voix de la cassette guide le lecteur jusqu'à une lecture autonome.

Troisième étape : les textes littéraires.

J'ai choisi des textes de grands écrivains et poètes contemporains, proposant une traduction afin de permettre au lecteur de goûter cette littérature et en même temps de préparer le terrain à ceux qui veulent continuer d'approfondir leurs connaissances dans cette langue et cette civilisation.

J'ai pensé qu'il était utile de compléter le livre par deux index.

Le premier concerne le pluriel brisé et le genre de chaque

mot utilisé dans les leçons.

Le deuxième concerne le verbe à l'inaccompli et en particulier la voyelle caractéristique accompagnant la deuxième lettre radicale de cette forme.

Avec ces deux index et les règles de grammaire qui couvrent l'ensemble des éléments linguistiques corrrespondants au niveau de langue choisi, je pense que l'étudiant peut avoir une base solide de l'arabe, langue simple.

Ahmed DARWICH
Chargé de cours de littérature arabe
Université du Caire-Egypte.

TABLE DES MATIERES

DEUXIEME PARTIE - DESCRIPTION ET FORMES D'ECRITURE

دروس تمهيدية

الألفباء ... الحركات ... الكتابة

LECONS PREALABLES

L' ALPHABET LES VOYELLES L' ECRITURE

الـدرس الأول : الألفباء

PREMIERE LECON : L'ALPHABET

Nom de lettre	Valeur phonétique	Explication	
alif	A		أ
ba'	B		ب
ta'	T		ت
tha'	Th	interdentale comme "thank you"	ث
guim ou jim		GU en Egypte, J ailleurs.	ج
ha'spi-rante		laryngale sourde	ح
kha'		vélaire spirante sourde	خ
dal	D		د
thal	Th	interdentale comme "the"	ذ
ra'	R	français "roulé"	ر
zin	Z		ز
sin	S	français dans sagesse	س
chin	CH		ش
sad	S	emphatique	ص
dad	D	emphatique	ض

ta'	T	emphatique	ط
za'		TH "the" emphatique	ظ
'ayn		laryngale spi- rante sonore	ع
ghayn		R parisienne	غ
fa'	F		ف
qaf	Q	occlusive arrière-vélaire sourde accompagnée d'une explosion glottale.	ق
kaf	K		ك
lam	L		ل
mim	M		م
nun	N		ن
ha'		H français aspiré	ه
waw	W		و
ya'	Y		ي

PHONETIQUE

Observez la différence entre :

ت ط
د ض
ذ ظ
س ص
أ ه ح
ر غ خ
ق ك
ث ذ

الـدرس الثـاني الحركـات

DEUXIEME LECON : LES VOYELLES

1. BREVES — ١ – ألـقصيرة :

بَ	بِ	بُ	بْ
ba	bi	bu	b

2. LONGUES — ٢ – الـطويلـة :

بـا	بي	بـو
bA	bI	bU

Ecoutez : — أسمـــــع :

تَ تِ تُ تـا تي تـو
لَ لِ لُ لا لـي لـو
مَ مِ مُ مـا مي مـو
نَ نِ نُ نـا ني نـو

١ – الشَّدَّة :

العَلامَة " ّ " تُوضَعُ عَلى الحَرْفِ . فَيُنْطَق مُضَعَّفًا .

Quand le signe " " est mis sur une lettre, celle-ci est doublée.

٢ – المَدَّة :

العَلامة " ~ " تُوضع عَلى حَرْف الألف فَقَط عِنْدَما يَكُون مَتْلُـــوًا بِفَتْحَةٍ طَويلَةٍ ،وفي هَذه الحَالةِ لا تُكْتَبُ الهَمْزَةُ عَلَيْهِ ،وإنَّما يُكْتَب هكذا " آ "

Le signe " " se met uniquement sur le alif qui est prononcé a long et dans ce cas on ne met pas de hamza mais on l'écrit ainsi :

٣ – الألِف المَقْصُورة :

تَجِد في أواخر بَعْض الكَلمات العَرَبيَةِ يَاءً "مِنْ غَيْر نَقْط " ى " وَهذِهِ تُنْطَق مِثْل الفَتْحَةِ الطَويلَة .

On trouve à la fin de certains mots arabes sans points.
Cette lettre se prononce a long.

الدرس الثالث : الكتابة

TROISIEME LECON : L'ECRITURE

Lettre à la fin du mot	Lettre au milieu du mot	Lettre au début du mot	Lettre entière
ـأ		أ	أ
ـب	ـبـ	بـ	ب
ـت	ـتـ	تـ	ت
ـث	ـثـ	ثـ	ث
ـج	ـجـ	جـ	ج
ـح	ـحـ	حـ	ح
ـخ	ـخـ	خـ	خ
ـد		د	د
ـذ		ذ	ذ
ـر		ر	ر
ـز		ز	ز

Lettre à la fin du mot	Lettre au milieu du mot	Lettre au début du mot	Lettre entière
ـس	ـسـ	سـ	س
ـش	ـشـ	شـ	ش
ـص	ـصـ	صـ	ص
ـض	ـضـ	ضـ	ض
ـط	ـطـ	طـ	ط
ـظ	ـظـ	ظـ	ظ
ـع	ـعـ	عـ	ع
ـغ	ـغـ	غـ	غ
ـف	ـفـ	فـ	ف
ـق	ـقـ	قـ	ق
ـك	ـكـ	كـ	ك
ـل	ـلـ	لـ	ل
ـم	ـمـ	مـ	م
ـن	ـنـ	نـ	ن
ـه	ـهـ	هـ	ه
ـو		و	و
ـي	ـيـ	يـ	ي

Observez :

لاحظ :

١ – نَكْتُبُ الحَرْفَ كامِلاً في نِهايَةِ الْكَلِمَةِ فَقَطْ

1. Nous écrivons la lettre entière à la fin du mot seulement.

٢ – في داخِلِ الكَلِمَةِ الواحِدَةِ يَتَّصِلُ كُلُّ حَرْفٍ بِمَا قَبْلَهُ وَما بَعْدَهُ.

2. A l'intérieur d'un mot chaque lettre s'attache avec la précédente et la suivante.

٣ – هُنَاك سِتَّةُ أَحْرُفٍ تَتَّصِلُ بِما قَبْلَها فَقَطْ وَهِيَ :

أ د ذ ر ز و

3. Six lettres s'attachent avec la précédente seulement et ne s'attachent pas avec la suivante, ce sont :

٤ – في آخِرِ الجُمْلَة نَقِفُ عَلى السُّكُون. وَنَنْطِقُ "التّاءَ المَرْبُوطَة " كَأنَّها " هاء "

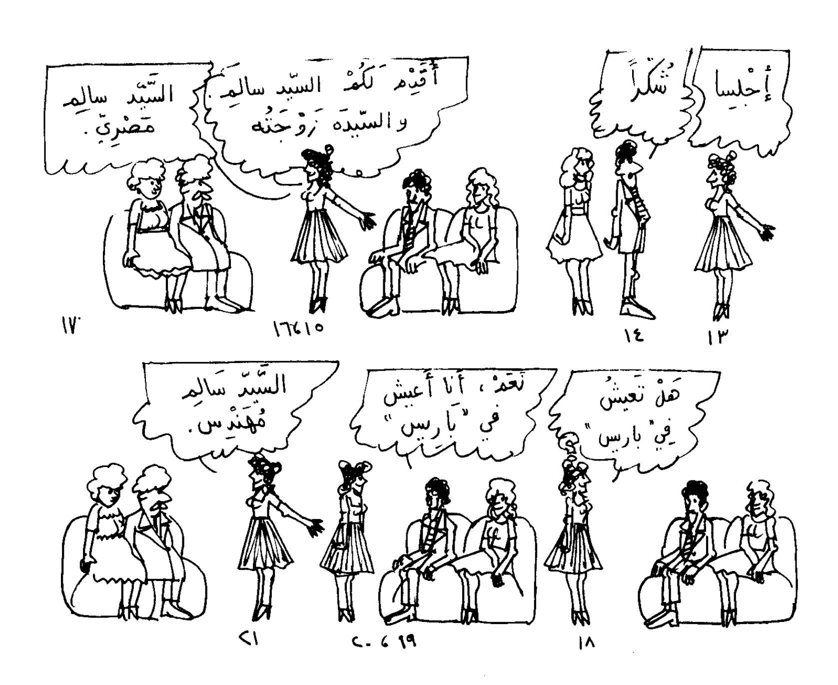
4. A la fin de phrase on s'arrête sur "sukun" et on prononce le " ـة " comme "h".

أَلْقِسْمُ الأوَّل
الصُّوَر وَ الْحِوار

PREMIERE PARTIE
IMAGE ET DIALOGUE

الدَّرْسُ الرَّابِع : السَّيِّد سَالِمْ

إجلسا
شكراً
أقدم لكم السيد سالم. والسيدة زوجته
السيد سالم مصري.
هل تعيش في "باريس"
نعم، أنا أعيش في "باريس"
السيد سالم مهندس.

Grammaire :   قَوَاعِد

1. Le pronom isolé   ١ – الضَّمِير المُنْفَصِل

لاحِظْ الصُّوَر ١،٢،٥،٧،١٧،٢٠

Observez les images 1, 2, 5, 7, 17, 20.

Et complétez :   وَأَكْمِل

1ère personne - Singulier Masculin ou féminin	أَنَا
1ère personne - Pluriel Masculin ou féminin	نَحْنُ
2ème personne - Singulier Masculin	أَنْتَ
2ème personne - Singulier Féminin	أَنْتِ
2ème personne - Pluriel Masculin	أَنْتُمْ
3ème personne - Singulier Masculin	هُوَ
3ème personne - Singulier Féminin	هِيَ
3ème personne - Pluriel Masculin	هُمْ

2. Le pronom affixe — ٢ ـ الضّمير المُتّصل

لاحِظ الصُّوَر رَقَم ٢ ، ٨

Observez les images 2, 8.

Epouse à moi (ma femme) — زَوْجَتي

Epouse à lui (sa femme) — زَوْجَتُهُ

وأكمل مع كلمة " إِسْم "

Complétez avec le mot "Nom"

مثلا : أَنا إِسْمي

Ex. Moi, le nom à moi
(je m'appelle)

أَنَا إِسْمي
نَحْنُ إِسْمُنا
أَنْتَ اِسْمُكَ
أَنْتِ إِسْمُكِ
أَنْتُم اسْمُكُمْ

هُوَ إِسْمُهُ
هِيَ إِسْمُها
هُمْ إِسْمُهُمْ

3. Le verbe au présent — ٣ – الفِعْل المُضارع

Ex. : Connaître — مَثَلاً مَعَ : عَرَفَ

Présenter — قَدَّمَ

Vivre — عَاش

N.B. Il n'existe pas d'infinitif en arabe.
La "racine" est la 3ème personne du passé au masculin singulier.

عاش	قدّم	عرف	
أَعيشُ	أُقَدِّمُ	أَعْرِفُ	أَنا
نَعيشُ	نُقَدِّمُ	نَعْرِفُ	نَحْنُ
تَعيشُ	تُقَدِّمُ	تَعْرِفُ	أَنْتَ
تَعيشينَ	تُقَدِّمينَ	تَعْرِفينَ	أَنْتِ
تَعيشونَ	تُقَدِّمونَ	تَعْرِفونَ	أَنْتُم
يَعيشُ	يُقَدِّمُ	يَعْرِفُ	هُوَ
تَعيشُ	تُقَدِّمُ	تَعْرِفُ	هِيَ
يَعيشُونَ	يُقَدِّمونَ	يَعْرِفونَ	هُمْ

La règle — القاعدة :

Suffixe + racine + préfixe

Suffixe		racine		préfixe	
			+	أ	أَنا
			+	نـ	نَحْنُ
			+	تـ	أَنْتَ
يـنَ	+		+	تـ	أَنْتِ
ـونَ	+		+	تـ	أَنْتُم
			+	يـ	هُوَ
			+	تـ	هِيَ
ـونَ	+		+	يـ	هُمْ

4. Le verbe à l'impératif   ٤ ـ فِعل الأَمْر :

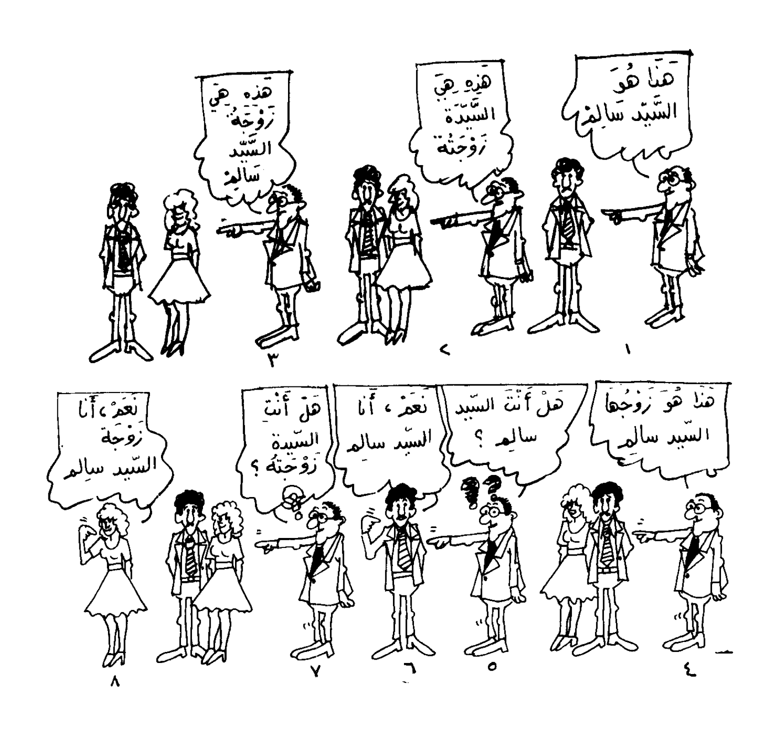
Ex. : "Entrer"   مِثال مَعَ : دَخَل

"S'asseoir"   جَلَس

Observez les images 11, 13   لاحِظْ الصُّور ١١،١٣

A deux personnes	أُدْخُلا إِجْلِسا
Au singulier masculin	أُدْخُلْ إِجْلِسْ
Au singulier féminin	أُدْخُلي إِجْلِسي
Au pluriel.	أُدْخُلوا إِجْلِسوا

الدَّرْسُ الخامِس : الصَّغير والكبير

٩
هَلْ زَوْجُكِ مُهَنْدِسٌ؟
١٠
نَعَمْ، زَوْجِي مُهَنْدِس
١١
يَا سَيِّد سَالِمْ. هَلْ أَنْتَ مُهَنْدِس.
١٢
نَعَمْ، أَنَا مُهَنْدِس
١٣
مَنْ هٰذَا؟
١٤
لَا، أَعْرِفُ
١٥
هَلْ هُوَ السَّيِّد سَالِمْ؟
١٦
لَا، لَيْسَ هُوَ
١٧
هٰذَا عَلِيٌّ
١٨
هُوَ صَغِير
١٩
مَنْ هٰذَا؟
٢٠
هٰذَا هُوَ السَّيِّد سَالِم
٢١
هُوَ كَبِير
٢٢
أَنَا كَبِير
٢٣
أَنَا صَغِير!
٢٤
مَنْ هٰذِهِ؟
٢٥
هٰذِهِ زَوْجَة السَّيِّد سَالِم
٢٦
هِيَ كَبِيرَة
٢٧
أَنَا كَبِيرَة
٢٨
أَنَا صَغِير

Masculin et féminin

Observez les images 18, 21, 22, 26 et 27.

FEMININ	MASCULIN
كَبيرَة	كَبير
صَغيرَة	صَغير
مُهَنْدِسَة	مُهَنْدِس
زَوْجَة	زَوْج
مِصْرِيَّة	مِصْرِيّ
السَّيِّدَة	السَّيِّد

1. La lettre " ـة " est la terminaison la plus fréquente du féminin d'un mot.
Elle se prononce comme " ـه " sauf quand elle est soulignée par
une voyelle ou deux voyelles courtes où elle se prononce comme

un " ت ".

(voir page).

2. Le pluriel des choses est considéré toujours en Arabe comme féminin singulier.

La négation ٢ – النفـــي

Avec le verbe ١ – مَعَ الفِعْـــل

Observez l'image 14. لاحِظ الصُّورة رَقَمْ ١٤

أَنَا أَعْرِفُ	أَنَا لا أَعْرِف
نَحْن نَعْرِف	نَحْن لَا نَعْرِف
هُوَ يَعْرِفُ	هُوَ لَا يَعْرِفُ
هِي	هِي لا ....
هم	هُمْ لا ....

ب – مع الأســـم

Avec le nom

Observez l'image 16

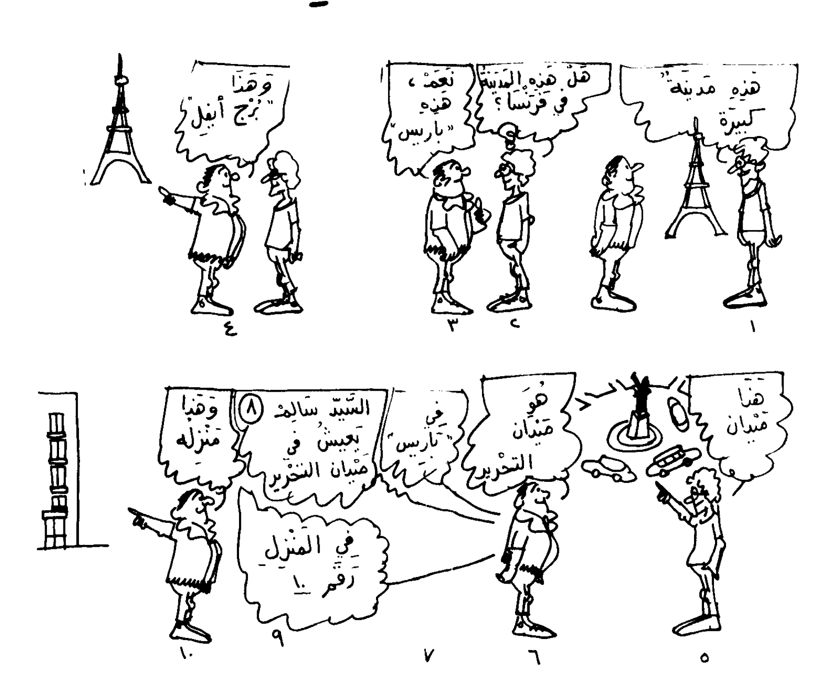
لاحِظْ الصُّورَة رَقَم ١٦

هَلْ هُوَ السَّيد سَالم ؟ — لَا لَيْس هُوَ

هُوَ كَبِير — هُوَ لَيْس كَبيرًا

هُوَ صَغِير — هُوَ لَيْس صَغيرًا

الدَّرْسُ السادس: المَنْزِل

هل هو منزل
لا هو ٤ أدوار فقط
في أسفله محلان على اليسار صيدلية
وعلى اليمين؟
بقال
أين شقة السيد سالم
الدور الأول
الدور الثاني
الدور الثالث
الدور الرابع
السيد سالم يعيش في الدور الرابع
هذه هي شبابيك شقته
شباكان على اليمين وثلاثة على الشارع
أي شارع
شارع المحطة

Grammaire :

قواعـــد :

١ – التَّعريف والتَّنْكير

1. Détermination et indétermination.

لاحِظْ الصُّوَر : ١،٢،٦،٧،١١،٢٨ و ٢٩.

Observez les images 1, 2, 6, 7, 11, 27, 28, 29.

Détermination		Indétermination
Par les compléments de nom	par l'article	
مَدينَةُ باريس	أَلْمَدينَةُ	مَدينَةٌ
مَيْدانُ الحُرِّيَّة	أَلْمَيْدانُ	مَيْدانٌ
مَنْزِلُ السَّيِّد سالِم	أَلْمَنْزِلُ الكَبيرُ	مَنْزِلٌ كَبيرٌ
شارِعُ المَحَطَّة	الشّارِعُ	شارِعٌ
أَدْوارُ المَنْزِل	الأَدْوارُ	أَدْوارٌ

قَواعِـــد :

أ ـ مَعَ الكَلِمَةِ " المُنَكَّرَة " نَضع حَرَكَتَيْن مَـعَ الحَرْفِ الأَخير. وَنَنْطِق الكَلِمَةَ مُنَوَّنَةً.

La dernière lettre du mot indéterminé est soulignée par une voyelle courte doublée, on la prononce suivie de "N" non écrite.

ب ـ في الكَلِمَةِ المَعْرِفَة نَبْدأُ مَعَ " أَلْ " لِلْمُذَكَّر والمُؤَنَّث والمُفْرَد والمُثَنّى والجَمْع، ونَضَـع مَعَ الحَرْفِ الأَخير حَرَكَةً وَاحِدَةً.

Avec le mot déterminé, masculin ou féminin, singulier ou pluriel, on met l'article "Al" et on met une seule voyelle courte sur la dernière lettre.

ج ـ مَعَ الكَلِمَةِ المُضَافَةِ، لاَ نَضَعُ لاَ أَلْ فِي الأَوَّل وَلاَ حَرَكَتَيْن في الآخِر.

Avec le mot déterminé par un complément de nom, on supprime l'article et on ne double pas la voyelle courte sur la dernière lettre.

د ـ في الجُمْلَةِ الاسْمِيَةِ يَكونُ المُبْتَدأُ مَعْرِفَةً دائِمًا، وَيكونُ الخَبَرُ نَكِرَةً غالِبًا.

Dans la phrase nominale, le sujet est toujours déterminé et l'attribut est souvent indéterminé.

هـ ـ إِذا كانَ المَوْصوفُ نَكِرَةً. تَكونُ الصِّفَةُ نَكِرَةً، وَإِذا كانَ المَوْصوفُ مَعْرِفَةً، تَكونُ الصِّفَةُ مَعْرِفَةً.

L'adjectif qui vient toujours après le mot qualifié s'accorde avec lui et prend l'article de détermination ou le "tanwin" d'indétermination.

Numération : العَـدد.

١ – لاحظ الصور : ١٠ ، ١٢ ، ١٠٠ ، ٢٠ و ٢٤ وأكمل :

Observez les images 10, 12, 20, 21 et 24 et complétez :

١٠ 10	٩ 9	٨ 8	٧ 7	٦ 6	٥ 5	٤ 4	٣ 3	٢ 2	١ 1
٢٠ 20	١٩ 19	١٨ 18	١٧ 17	١٦ 16	١٥ 15	١٤ 14	١٣ 13	١٢ 12	١١ 11
٣٠ 30	٢٩ 29	٢٨ 28	٢٧ 27	٢٦ 26	٢٥ 25	٢٤ 24	٢٣ 23	٢٢ 22	٢١ 21
٤٠ 40	٣٩ 39	٣٨ 38	٣٧ 37	٣٦ 36	٣٥ 35	٣٤ 34	٣٣ 33	٣٢ 32	٣١ 31
٥٠ 50	..	..	..	..	..	..	..	..	٤١ 41
٦٠ 60	..	..	..	..	..	..	..	..	٥١ 51
٧٠ 70	..	..	..	..	..	..	..	..	..
٨٠ 80	..	..	..	..	..	..	..	..	..
٩٠ 90	..	..	..	..	..	..	..	..	..
١٠٠ 100	..	..	..	..	..	..	..	..	..
٢٠٠ 200	..	..	..	..	..	..	..	..	..
⋮									
١٠٠٠ 1000	..	..	..	..	..	..	..	..	..

2. On dit :

٢ – نَقُول :

Premier étage	دَوْرٌ أَوَّلُ
Le premier étage	الدَّوْرُ الأَوَّلُ
Troisième étage	الدَّوْرُ الثَّالِثُ
Le troisième étage	دَوْرٌ ثَالِثٌ

٣ – كَمْ دَوْرًا فِي مَنْزِلِكَ ؟

Deux étages	فِي مَنْزِلِي دَوْرَانِ
Trois étages	فِي مَنْزِلِي ٣ أَدْوَارٍ
Onze étages	فِي مَنْزِلِي ١١ دَوْرًا

القَاعِدَة :

مَعَ " كَمْ " نَسْتَعْمِلُ المُفْرَدَ. مَعَ " ٢ " : المُثَنَّى مِنْ ٣ – ١٠

L'objet copté :

الجَمْع. مِنْ ١١ – ١٠٠ : المُفَرَد

est au singulier avec " كَمْ "
et de 11 à 100 pluriel de
3 à 10.

لاحظ الصِّفَةَ المُؤَنَّثَةَ لِلأَعْدادِ :

Observez l'adjectif féminin ordinal :

la septième	السَّابِعَة	la première	الوَاحِدَة
la huitième	الثَّامِنَة	la deuxième	الثَّانِيَة
la neuvième	التَّاسِعَة	la troisième	الثَّالِثَة
la dixième	العَاشِرَة	la quatrième	الرَّابِعَة
la onzième	الحادِيَة عَشْرَةَ	la cinquième	الخَامِسَة
la douzième	الثانية عَشْرَةَ	la sixième	السادسة

تُسْتَعْمَل هَذِهِ الصِّفَات في الإِجابَةِ عَنْ :

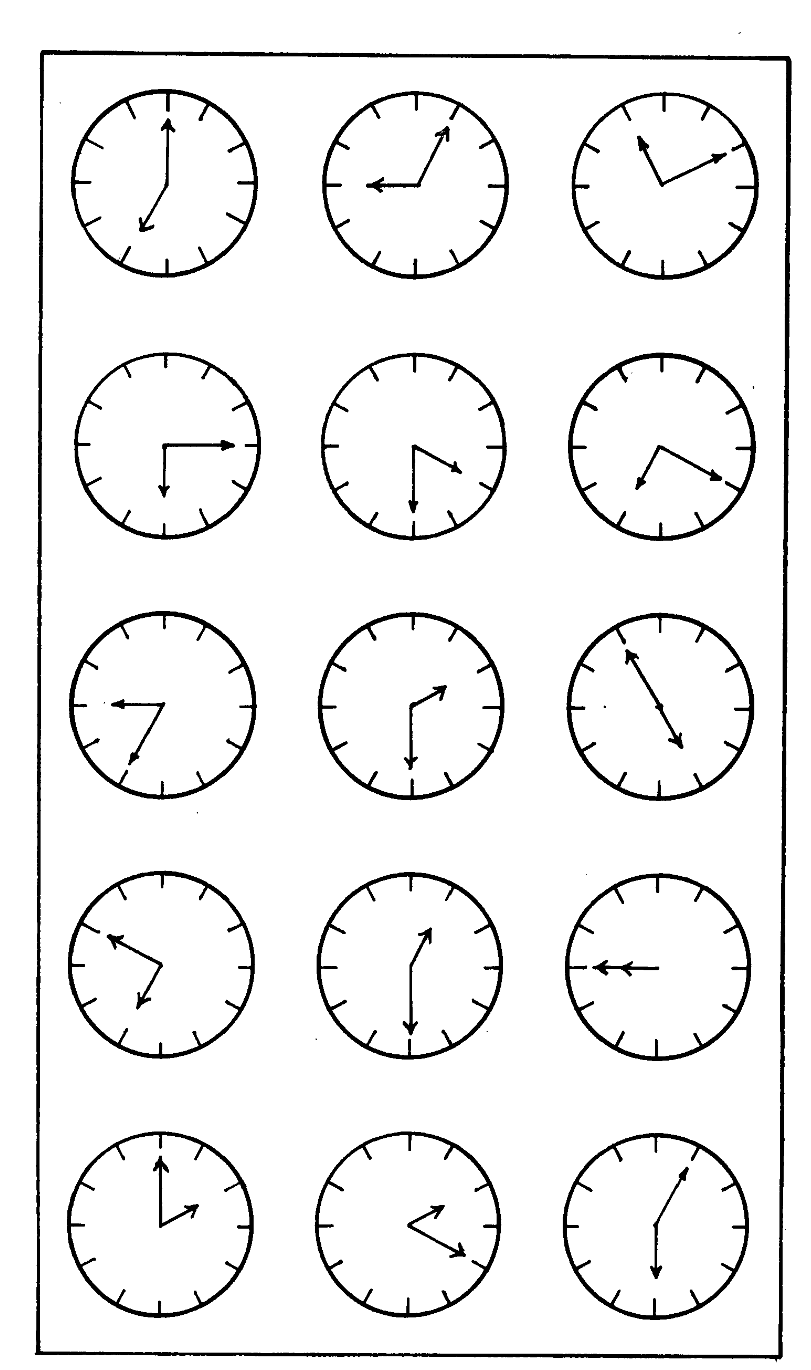
On utilise ces adjectifs pour répondre à la question

Quelle heure est-il ? كَمْ السَّاعَةُ ؟

السَّاعَةُ الثَّالِثَة
السَّاعَةُ الخَامِسَة

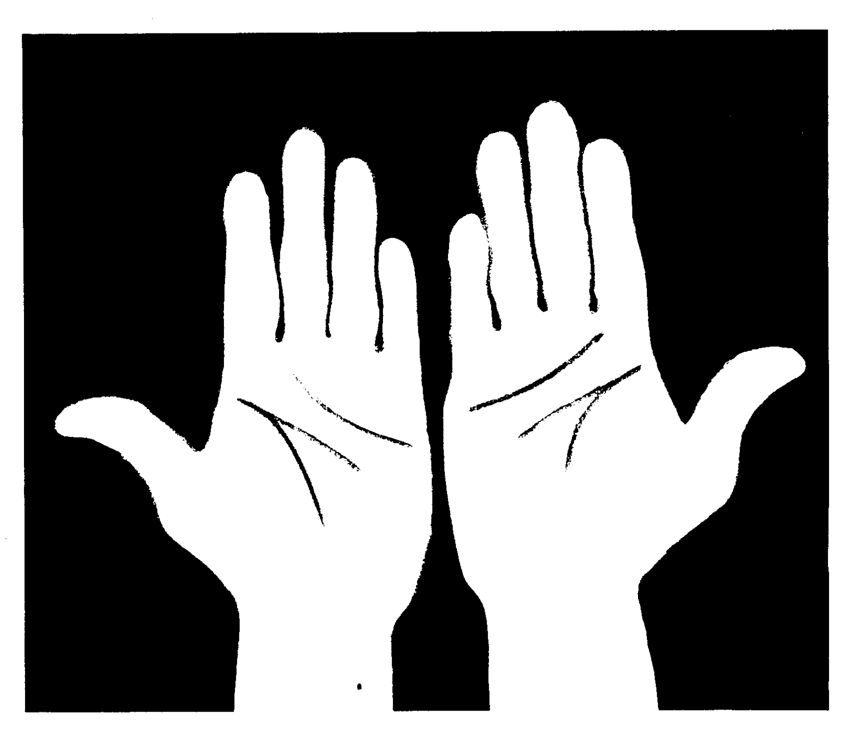
إِحْفَظْ

Minutes	دَقائِق	minute	دَقيقَة
demi	النِّصْف	quart	الرُّبْع
moins	إِلاَّ	et	وَ

١ ـ السّاعَةُ الحَادِيَةَ عَشْرَةَ وَ ١٠ دَقائِق
٢ ـ السّاعَةُ التّاسِعَة وَ ٥ دَقائق
٣ ـ السّاعَةُ السّابعة
٤ ـ السّاعةُ السّابِعَة وَ ٢٠ دَقيقة
٥ ـ السّاعةُ الرّابِعَة والنّصْف
٦ ـ السّاعَةُ السّادِسَة والرُّبْع
٧ ـ السّاعَة الخَامِسَة إلا ٥ دَقائق
٨ ـ السّاعَةُ الثّانِيَة والنّصْف
٩ ـ السّاعَةُ التّاسِعَة وَ ٣٥ دَقيقَة
١٠ ـ السّاعة التّاسِعَة إلا رُبْع
١١ ـ السّاعَة الثّانِيَةَ عَشْرَةَ والنّصْف
١٢ ـ السّاعَة السّابِعَة إلا ١٠ دَقائق
١٣ ـ السّاعة السّادِسَة وَ ٥ دَقائِق
١٤ ـ السّاعة الثّانِيَة وَ ٢٠ دَقيقة
١٥ ـ السّاعة الثّانِيَة

Dans la tradition islamique, Dieu a quatre vingt dix neuf "noms". La légende dit que ce nombre est écrit dans les lignes des mains de l'homme (١٨ sur la main droite et ٨١ sur la main gauche) en Arabe. Cette langue simple...

Particules d'interrogation
أَدَوَاتُ الاِسْتِفْهَام

لاحِظْ الصُّورَتَيْن ١٩، ٢٠ وَأَكْمِل :

Observez les images 19, 20 et complétez :

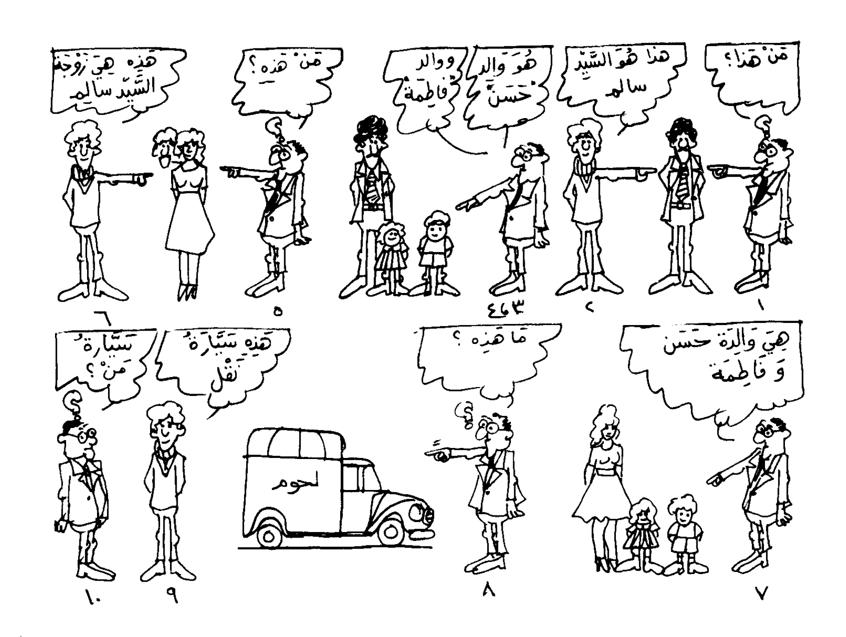
Où ?	أَيْنَ ؟
Quel - quelle ?	أَيّ ؟
Qui ?	مَنْ ؟
Quoi, que ?	مَاذا ؟ (ما)
Comment ?	كَيْفَ ؟
Quand ?	مَتى ؟
Est-ce que ?	هَلْ ؟

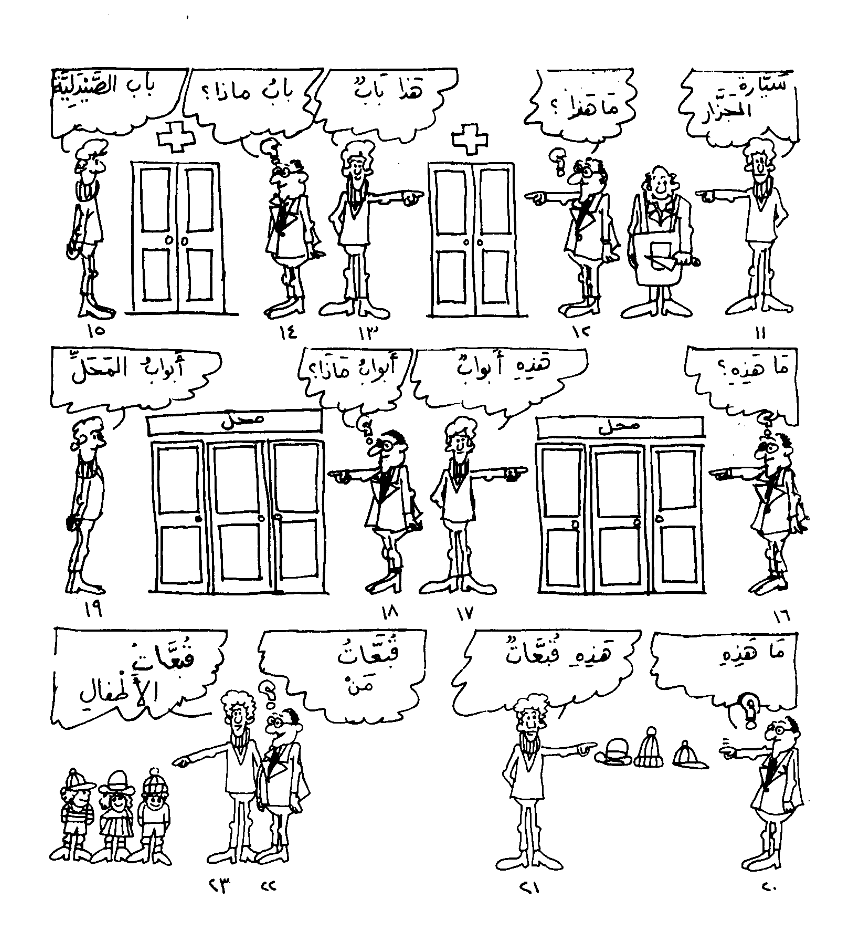
Les jours de semaine
أَيَّام الأُسْبوع

Observez les chiffres 1, 2, 3, 4, 5 et apprenez

Dimanche	الأَحَد
Lundi	الإثْنَيْن
Mardi	الثّلاثَاء
Mercredi	الأَرْبِعاء
Jeudi	الخَميس
Vendredi	الجُمُعَة
Samedi	السَّبْت

الدَّرْسُ السّابِع : أَلأَبُ وَالأُمّ

سيّارة الجزّار
ما هذا ؟
هذا بابٌ
بابُ ماذا ؟
باب الصيدلية
١١
١٢
١٣
١٤
١٥
ما هذه؟
محل
هذه أبوابٌ
أبوابُ ماذا؟
محل
أبوابُ المحلّ
١٦
١٧
١٨
١٩
ما هذه
هذه قُبّعاتٌ
قُبّعاتُ مَنْ
قُبّعاتُ الأطفالِ
٢٠
٢١
٢٢
٢٣

Vocabulaire. مُفْرَدات :

oncle paternel	عَمّ	frère	أَخ
tante paternelle	عمة	soeur	أُخْت
cousin paternel	إِبْنُ عَم	grand-père	جَدّ
cousine paternelle	بِنْتُ عَم	grand-mère	جَدَّة
oncle maternel	خال	fils	إِبْن
tante maternelle	خالَة	fille	بِنْت

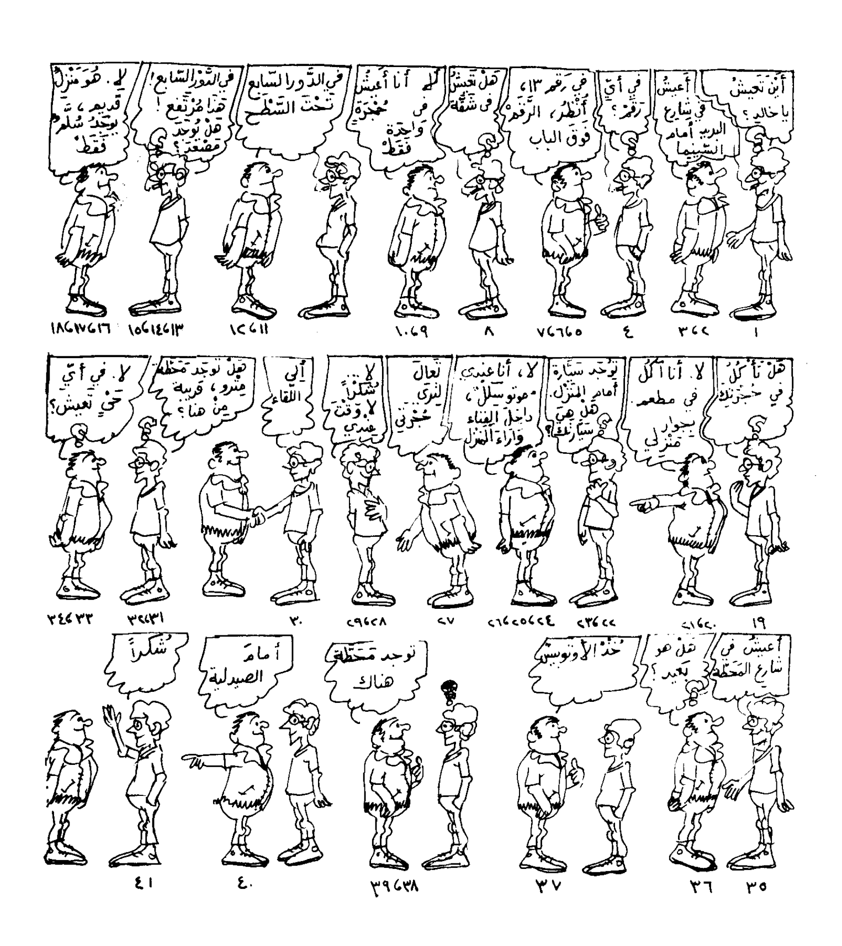
Grammaire. L'annexion قَواعد : الإِضافة

١ – تَتَكَوَّن جُمْلة الإِضافَة مِن أسْمين :
الأَوّل مِنْهُما نَكِرَةٌ غَالبا،وَلا يَأْخُذ التَّنْوينَ ، وَتَسْقُط مِنْهُ
نُون المُثَنّى أَوْ الجَمع.
الثّانى يَأْخُذ عَلامة التَّعْريفِ أَوْ التَّنْكير ، وَهُوَ مَجْرورٌ دائِمًا

La phrase en état d'annexion se compose de deux mots :

- le premier est souvent indéterminé et ne porte ni le tanwin ni le du duel ou du pluriel.
- le deuxième porte en revanche l'article de détermination ou le tanwin d'indétermination. Il est toujours considéré comme complément indirect.

الدَّرْسُ الثّامِن : الصَّديقان

Grammaire   قَواعد :

Avoir :   " عِنْد "

Observez les images 24, 29 et complétez :

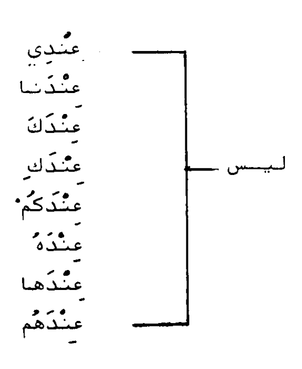
1. "Avoir" forme affirmative :

١ - " عِنْد ": صيغَةُ الإثْبات

il a	عِنْدَهُ	j'ai	عِنْدي
elle a	عِنْدَها	nous avons	عِنْدَنا
ils ont	عِنْدَهُم	tu a (m)	عِنْدَكَ
		tu a (f)	عندك
		vous avez	عِنْدَكُم

2. "Avoir" forme négative :

٢ - " عِنْدَ " صيغَةُ النَّفْي

?roposition de lieu :   ظَرْف المَكَان

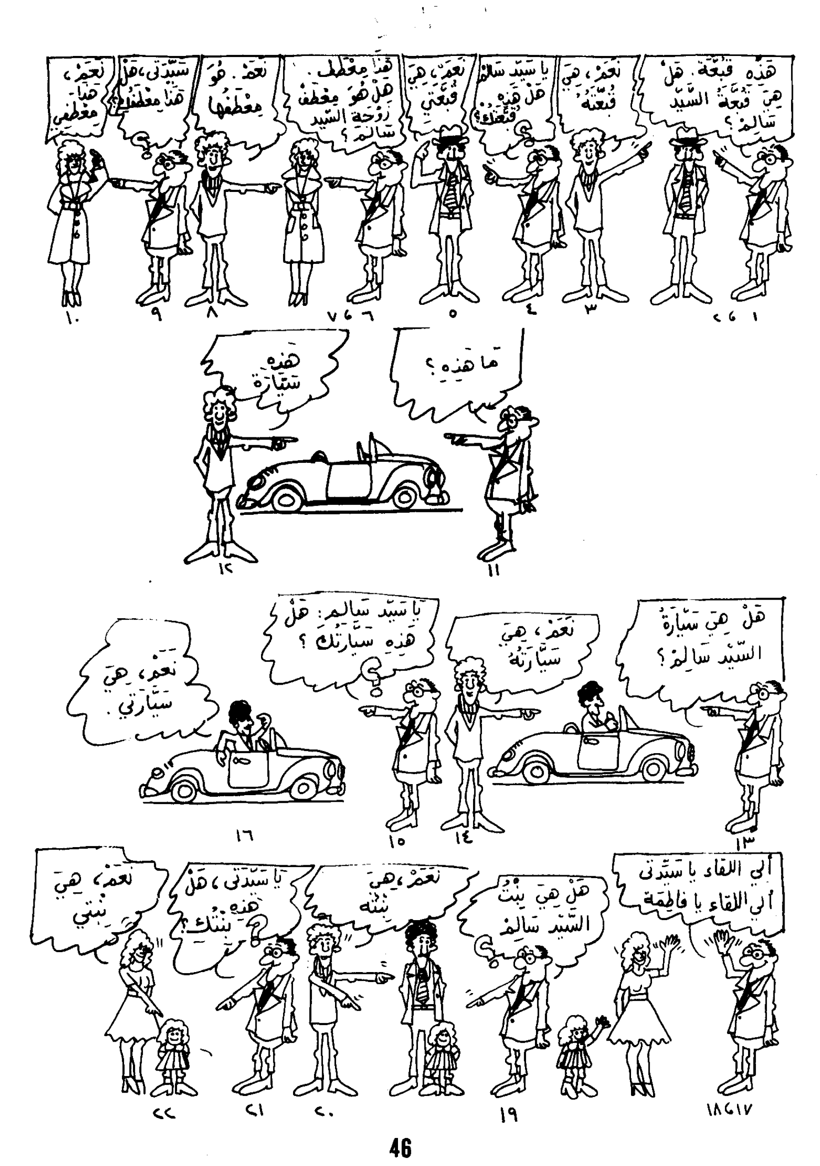
Observez les images 3, 7, 12, 21, 25, 26 et complétez :

devant	أَمامَ
derrière	خَلْفَ
au-dessus	فَوْقَ
au-dessous	تَحْتَ
à l'intérieur	داخِلَ
à l'extérieur	خارِجَ
au milieu	وَسَطَ

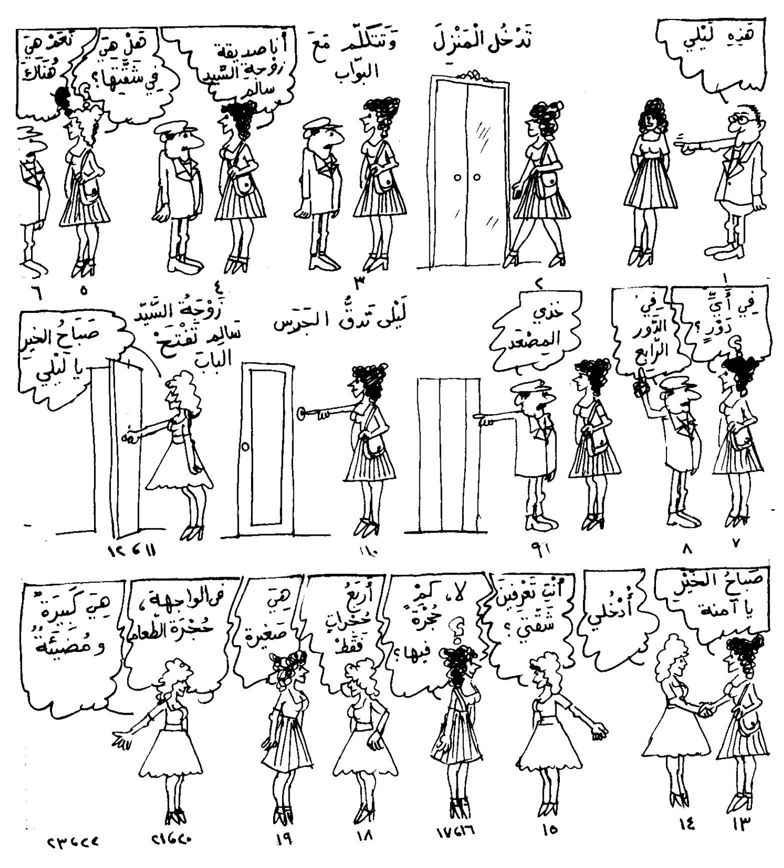
'ocabulaire :   مُفْرَدات " المَطْعَم "

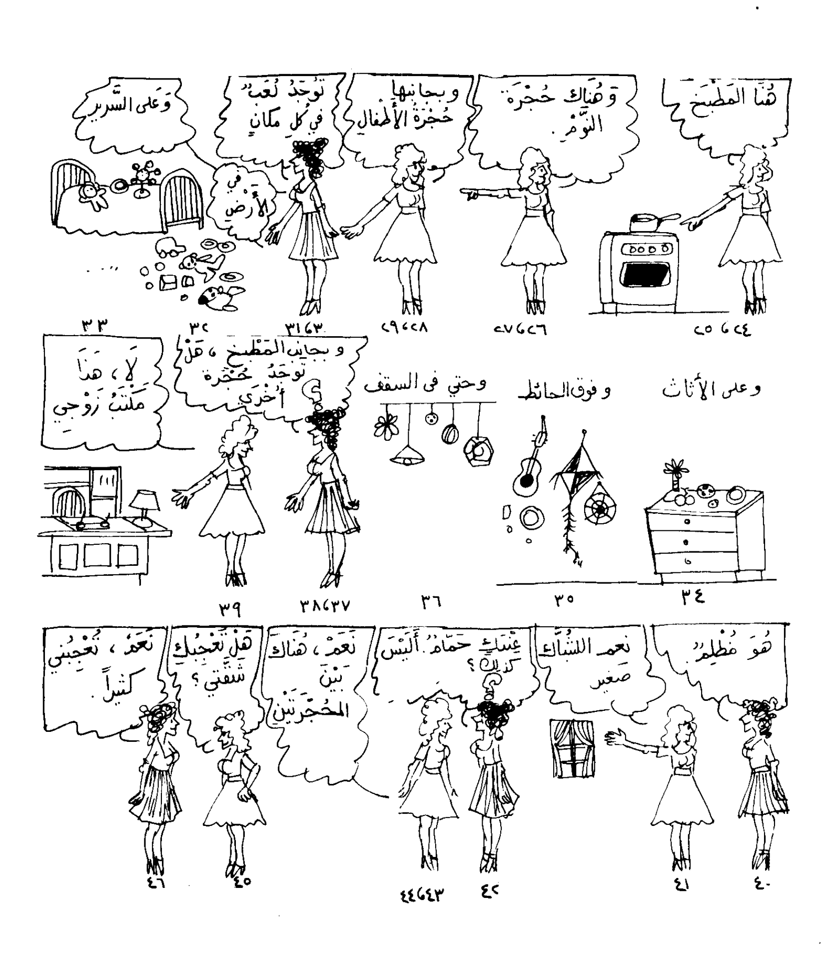
cuillère	مِلْعَقَة	viande	لَحْم
fourchette	شَوْكَة	poisson	سَمَك
couteau	سِكّينَة	légumes	خُضْرَوات
assiette	طَبَق	de l'eau	ماء
serviette	فُوطَة	vin	نَبيذ
pain	خُبْز	salade	سَلَطَة

الدَّرْسُ التَّاسِع : القُبَّعَةُ والمِعْطَف

الدَّرْسُ العاشِر: الشَّقَّة

هُنا المَطبخ
وَهُناك حُجْرَة النَّوْم.
وبجانبها حُجْرَةُ الأطفالِ
تُوجَدُ لُعَبٌ في كُلِ مَكانٍ
في الأرضِ
وَعلى السَّرير
٢٤، ٢٥
٢٦، ٢٧
٢٨، ٢٩
٣٠، ٣١
٣٢
٣٣
وعلى الأثاث
وفوق الحائط
وحتى فى السقف
٣٤
٣٥
٣٦
و بجانِب المَطْبخ ، هَل تُوجَدُ حُجْرة أُخرى ؟
لا ، هذا مَكتَبُ زَوْجي
٣٧، ٣٨
٣٩
هُوَ مُظلِمٌ
نعم الشُّبَاكُ صَغير
عِندَكِ حمّامٌ. أليْسَ كذلِكَ ؟
نعمْ ، هُناك بَيْنَ الحُجرتَيْن
هَل تُعجبُكِ شَقَتي ؟
نَعَمْ ، تُعْجِبُني كَثيراً.
٤٠
٤١
٤٢
٤٣، ٤٤
٤٥
٤٦

Grammaire : قَواعِـد :

Le pluriel de deux "le duel" ١ ـ ألمُثَنّى :

لاحِظ الصُّورَة ٤٤ وَأكْمِل :

Observez l'image 44 et complétez

مُثَنّـى Duel		مُفْـرَد Singulier
حَالَة النّصْب أوْ الجَرّ cas de complément	حَالَة الرّفْع Cas de sujet	
حُجْرَتَيْن	حُجْرَتـان	حُجْرَةٌ
طِفْلَيْن	طِفْلان	طِفْلٌ
طِفْلَتَيْن	طِفْلَتـان	طِفْلَةٌ
مَحَلَّيْن	مَحَلّان	مَحَلٌّ

Expressions — تَعْبيرات :

١ – لاحِظ الصّورَة : ٤٢ وَأكْمِلْ.

Observez l'image 42 et complétez.

n'est-ce pas	أَلَيْسَ كَذلِك ؟
pas encore	لَيْسَ بَعْدُ
seulement	لَيْسَ إلاّ

٢ – لاحِظ الصّورة : ٣١ وَأكْمِل.

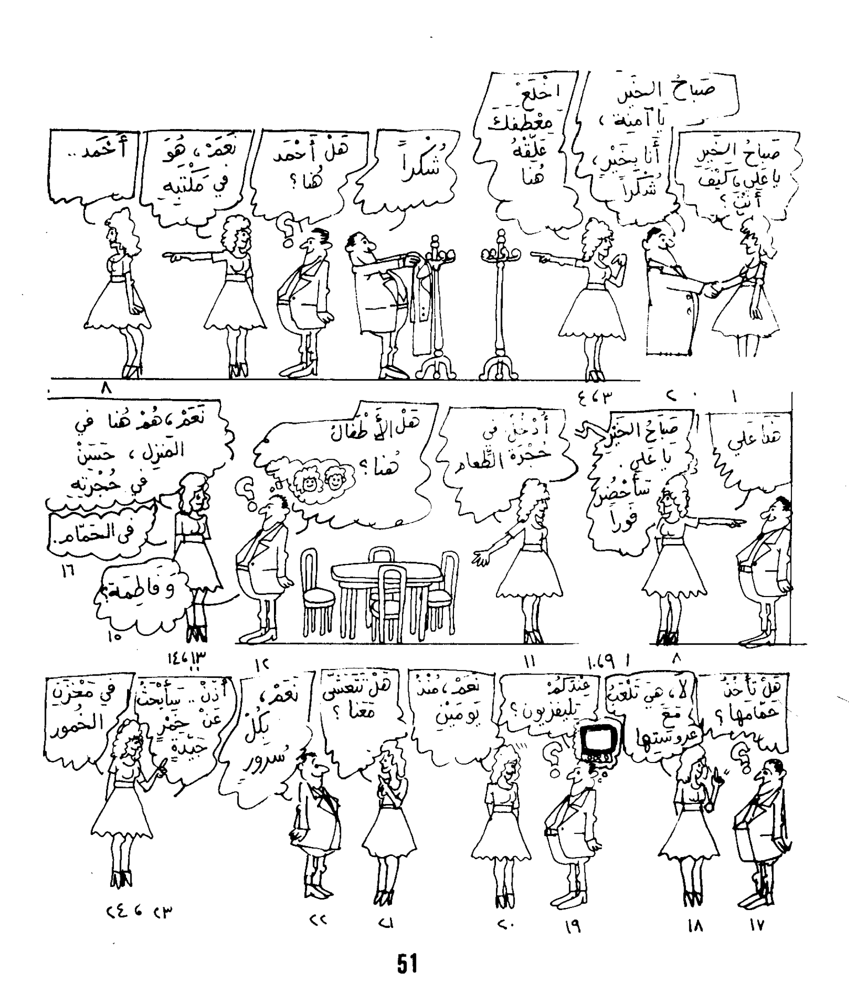
Observez l'image 31 et complétez.

chacun	كُلّ وَاحِد	chaque endroit	كُلّ مَكان
chaque jour	كُلّ يَوْم	chaque maison	كُلّ مَنْزِل
chaque fois	كُلّ مَرّة	chaque ville	كُلّ مَدينَة

3. Il y a : — ٣ – تُوجَدُ

Sujet féminin	تُوجَدُ حُجْرَة تُوجَدُ لُعَبٌ
Sujet masculin	يُوجَدُ مَنْزِلٌ يُوجَدُ وَلَدٌ

الدَّرْسُ الحادِي عَشَر : الزِّيارَة

Grammaire. قَواعد :

Verbe : futur فِعْل المُسْتَقْبَل.

لاحِظ الصُّورة : ١٠ ، ٢٣ وَأكمِل

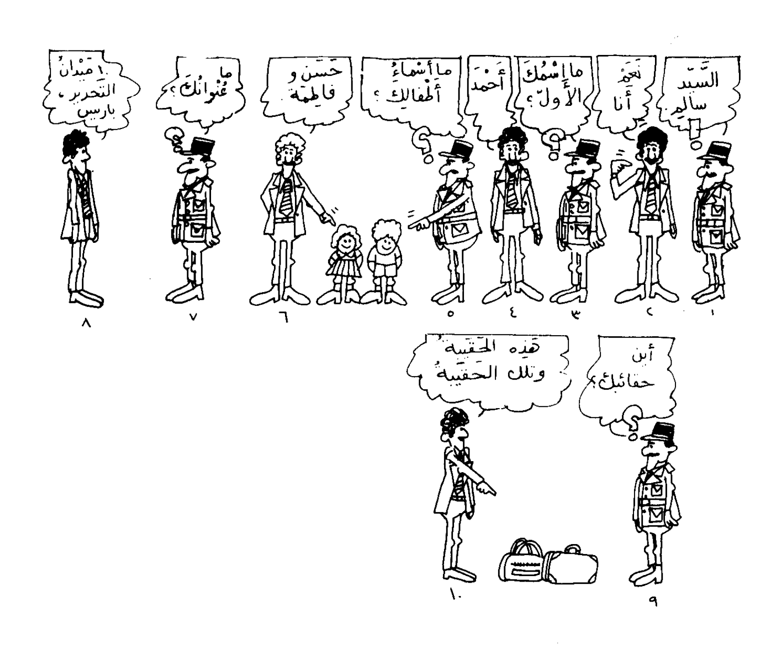
Observez les images 10 et 23 et complétez.

مُسْتَقْبَل بَعيد futur	مُسْتَقْبَل قَريب futur proche	مُضارِع présent
أنا سَوْفَ أحْضُر	أنا سَأحْضُرُ	أنا أحْضُر
نَحْنُ سَوْفَ نَحْضُر	نَحْنُ سَنَحْضُر	نَحْن نَحْضُر
أنْتَ سَوْفَ تَبْحَثُ	أنْتَ سَتَبْحَثُ	أنْتَ تَبْحَثُ
أنْتُم سَوْف تَبْحَثُون	أنْتُم سَتَبْحَثُون	أنْتُم تَبْحَثُون

Expressions. تَعْبيرات :

le dîner	العَشاء	dîner	تَعَشّى
le déjeûner	الغَداء	déjeûner	تَغَدّى
le petit déjeûner	الإفْطار	prendre le petit déjeûner	أفْطَرَ

الدرس الثاني عشر : في الجمرك

Grammaire

قَواعـد :

لَاحِظِ الصُّورَة : ١٠ وَأكْمِـل .

Observez l'image 10 et complétez

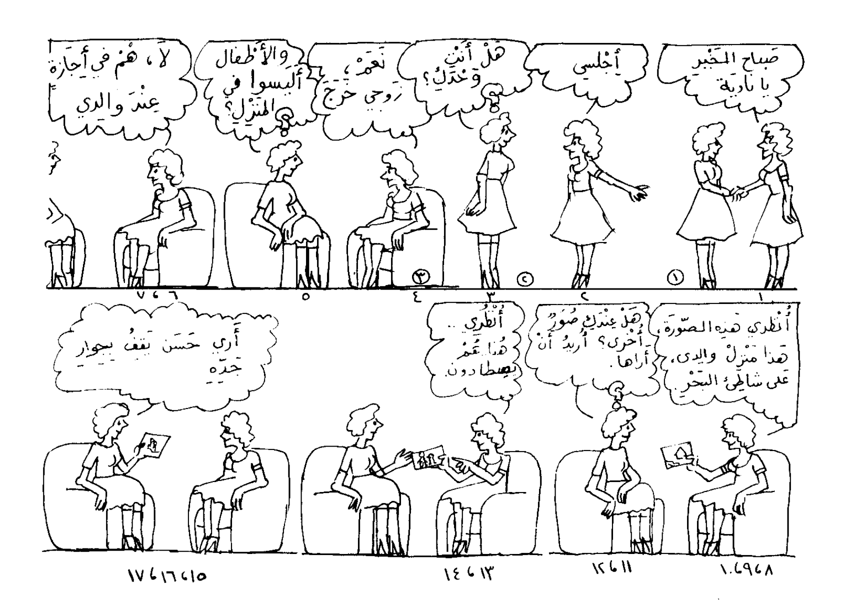
celui-là	ذَلِكَ	celui-ci	هَذا
celle-là	تِلْكَ	celle-ci	هَذِهِ
ceux-là celles-là	أولَـئِكَ	ceux-ci celles-ci	هَؤُلاءِ

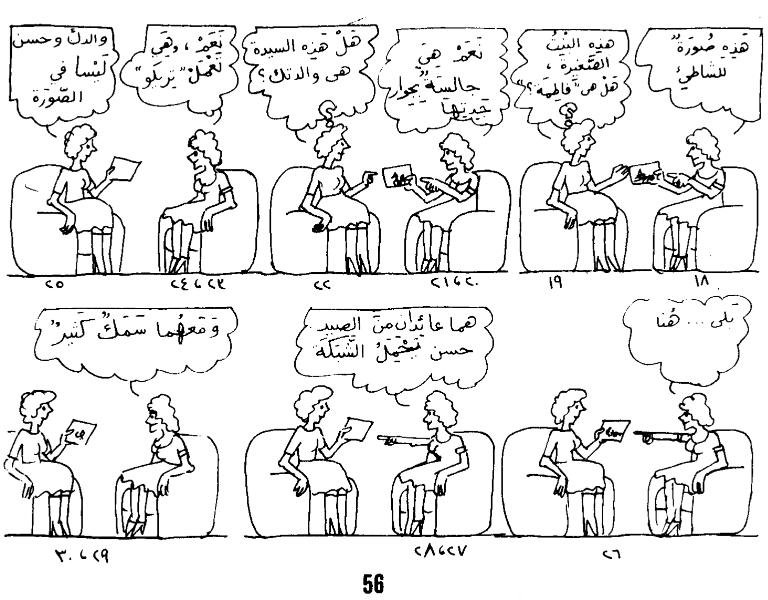
Vocabulaire

مُفْرَدات

touriste	سَائِح	réserve	حَجْز
passeport	جَواز سَفَر	billet	تَذْكَرَة
nationalité	جِنْسِيَّة	avion	طائِرَة
vacance	إجازَة	bateau	باخِرَة
hôtel	فُنْدُق	train	قِطار
chambre	حُجْرَة	taxi	تاكْسي
lit	سَرِير	départ	قِيام
musée	مَتْحَف	arrivée	وُصول

الدرس الثالث عشر: الأسرة

هَذِهِ صُورَةٌ للشاطئ
١٨
هذه البنتُ الصّغيرة، هَلْ هي "فاطمة"؟
١٩
نَعَمْ هِيَ جالسةٌ بجوار جَدتِها
٢٠، ٢١
هَلْ هَذِهِ السيدة هي والدتك؟
٢٢
نَعَمْ، وهِيَ تَعْمَلُ "تريكو"
٢٢، ٢٤
والدك وحسن لَيْسا في الصّورة
٢٥
بلى... هُنا
٢٦
هما عائدان من الصيد حسن يَحْمِلُ الشَبَكة
٢٧، ٢٨
وَمَعَهُما سَمَكٌ كثيرٌ
٢٩، ٣٠

Grammaire　　　　　　　　　　　　　　　　قَواعِد :

Le verbe : passé　　　　　الفِعْل الماضِي

لاحِظْ الصُّورة رَقم ١٤ وَأَكْمِل.

Observez l'image 14 et complétez.

	خَرَجَ	جَلَسَ	قَدِمَ	عَرَفَ
أَنا	خَرَجْتُ	جَلَسْتُ	قَدِمْتُ	عَرَفْتُ
نَحْنُ	خَرَجْنا	جَلَسْنا	قَدِمْنا	عَرَفْنا
أَنْتَ	خَرَجْتَ	جَلَسْتَ	قَدِمْتَ	عَرَفْتَ
أَنْتِ	خَرَجْتِ	جَلَسْتِ	قَدِمْتِ	عَرَفْتِ
أَنْتُم	خَرَجْتُم	جَلَسْتُم	قَدِمْتُم	عَرَفْتُم
هُوَ	خَرَجَ	جَلَسَ	قَدِمَ	عَرَفَ
هِيَ	خَرَجَتْ	جَلَسَتْ	قَدِمَتْ	عَرَفَتْ
هُمْ	خَرَجوا	جَلَسوا	قَدِموا	عَرَفوا

La règle : القَاعِدَة :

مَعَ الفِعْلِ الماضي . نَضَعُ بَعْدَ أَصْلِ الفِعْلِ الحُروف التَّالِيَة :

Avec le passé, on utilise le "raine" de verbe plus les suffixes suivants :

suffixe	racine		suffixe	racine	
+ ـْتُمْ		أَنْتُمْ	+ ـْنا		أنا
		هُوَ	+ ـْتُ		نَحْن
+ تْ		هِيَ	+ ـْتَ		أَنْتَ
+ ـوا		هُمْ	+ ـْتِ		أَنْتِ

Expressions. تَعْبيرات :

Observez l'image 3 et complétez لاحِظ الصُّورة : ٣ وَأَكْمِل

tu es seul "Masculin" أَنْتَ وَحْدَكَ

tu es seul "Féminin" أَنْتِ وَحْدَكِ

il est seul هُوَ وَحْدَهُ

elle est seule هِيَ وَحْدَهَا

Grammaire. قَوَاعِد :

L'impératif. تَكْوِين فِعْل الأَمْر

Observez le tableau suivant : لاحِظ الجَدْوَل التَّالي :

A L'IMPERATIF AFFIRMATIF			A L'IMPERATIF NEGATIF			LE VERBE		
plur.	singulier		plur.	singulier		présent	passé	
	fémin.	masc.		fémin.	masc.			
قَدِّمُوا	قَدِّمي	قَدِّمْ	لاتُقَدِّمُوا	لاتُقَدِّمي	لاتُقَدِّمْ	يُقَدِّمُ	قَدَّمَ	١
أُنْظُرُوا	أُنْظُرِي	أُنْظُرْ	لاتَنْظُرُوا	لاتَنْظُرِي	لاتَنْظُرْ	يَنْظُرُ	نَظَرَ	٢
إِجْلِسُوا	إِجْلِسِي	إِجْلِسْ	لاتَجْلِسُوا	لاتَجْلِسِي	لاتَجْلِسْ	يَجْلِسُ	جَلَسَ	٣
إِفْتَحُوا	إِفْتَحِي	إِفْتَحْ	لاتَفْتَحُوا	لاتَفْتَحِي	لاتَفْتَحْ	يَفْتَحُ	فَتَحَ	٤

القاعدة :

١ – الأمر في حالة النفي (النهي): نستعمل صيغة المضارع مسبوقة بـ"لا " .

٢ – الأمر في حالة الإثبات :
نستعمل صيغة المضارع مع التغيير التالي

أ – إذا كان الحرف الثاني من الفعل متحركاً سقط الحرف الأول منه مع الأمر (أنظر رقم ١ في الجدول).

ب – إذا كان الحرف الثاني من الفعل ساكناً حل محل الحرف الأول " أ " أنظر رقم ٢ ، ٣ ، ٤ في الجدول.

جـ – هذه الألف يوضع عليها ضمة إذا كان الحرف الثالث من الفعل مضموما (أنظر رقم ٢) ويوضع عليها كسرة إذا كان الحرف الثالث مكسورا (انظر رقم ٣) أو مفتوحاً (رقم ٤).

٣ – في كل الحالات يوضع على آخر الفعل " سكون " مع المفرد المذكر وتسقط منه نون المخاطبة أو التثنية أو الجمع أو حرف العلة .

REGLES (de l'impératif) :

1. Impératif négatif : on utilise la forme du présent avec

2. Impératif affirmatif : on utilise la forme du présent avec les changements suivants :

   a) Si la deuxième lettre du verbe porte une voyelle on supprime la première lettre (voir n°1 du tableau).

   b) Si la deuxième lettre du verbe porte un sukun, on supprime la 1ère lettre et on met à sa place un alif (voir n°2, 3, 4 du tableau).

   c) Cet alif porte un si la troisième lettre du verbe porte un (voir n°2 du tableau).

      Cet alif porte un si la troisième lettre du verbe porte soit un soit un (voir n°2, 3 du tableau).

3. Dans tous les cas, la fin du verbe est marquée par sukun avec le masculin singulier et par l'absence de avec le féminin singulier 2ème personne, avec le duel et le pluriel masculin.

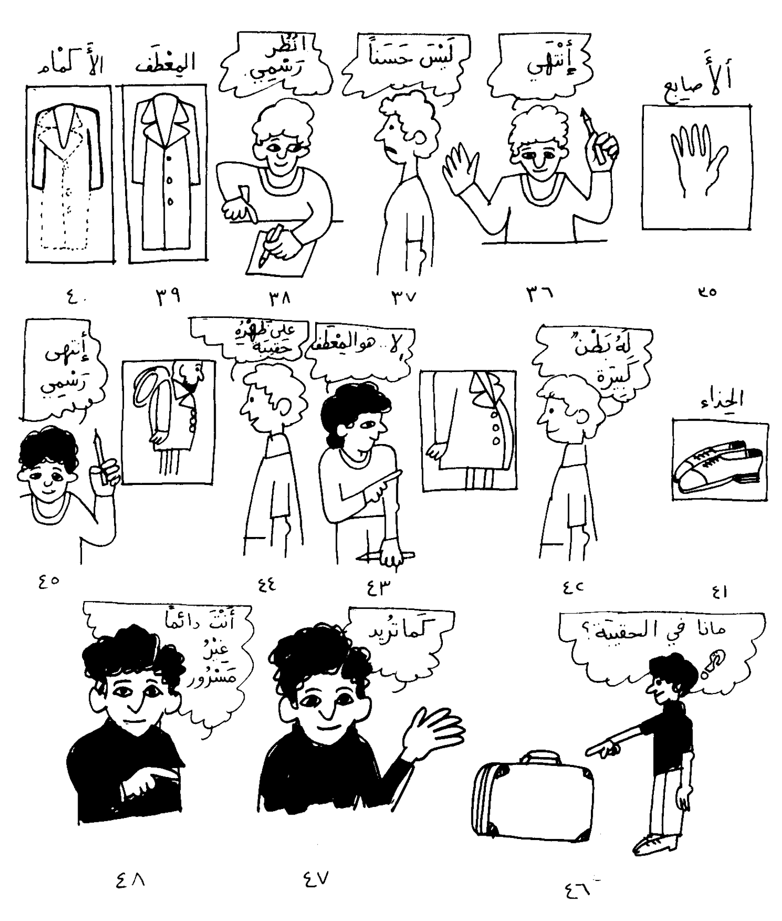
   De même, la fin du verbe est marquée par l'absence de la lettre malade.

الدَّرْسُ الرَّابِعَ عَشَرَ الرَّسْم

والشّعر
واللسان؟
لا يراهُ أحدٌ.
بلى إنظري رسمي هنا نرى اللسان جيّداً
رسمك قبيحٌ جداً
أين عينا الرّجل
إنتظري قليلاً
العينُ اليمنى مُغلقة والعينُ اليُسرى مفتوحة
سأُواصل
الرّقبة
الكتفان
الصّدر
البطن
الذّراعان
السّاقان
القدمان
لا توجد يدان !
إنتظري
اليدُ اليُسرى
اليدُ اليمنى

ألأَصابِع
٣٥
إنْتَهي
٣٦
لَيسَ حَسَناً
٣٧
أُنْظُر رَسْمِي
٣٨
المِعْطَف
٣٩
الأَكمام
٤٠
الحِذاء
٤١
لَهُ بَطْنٌ كَبيرة
٤٢
لا .. هو المِعْطَف
٤٣
على ظَهْرِهِ حَقيبة
٤٤
إنتهى رَسْمِي
٤٥
ماذا في الحقيبة؟
٤٦
كَما تُريد
٤٧
أنتَ دائماً غيرُ مَسْرُور
٤٨

L'article "AL" " أَلْ "

لَاحِظ الصُّور : ٤ ، ٥ ، ٦ ، ٧ ، ٨ ، ١١ ، ١٢ ، ١٣ ، ٢٤ ، ٢٥ ، ٢٦ ، ٢٧ ، ٢٨ ، ٢٩ :

مَع بَعْض الحُروف تُنْطَق " أَلْ " وَمَع البَعْضِ الآخَر " أ "

L'article "AL" est invariable et se lie au mot qui suit. Le "L" est assimilé par certaines lettres qui ont été appelées "solaires" tandis que celles qui n'assimilent pas le "L" sont dites "lunaires".

Lettres solaires		Lettres lunaires	
التَّحْرِير	ت	أَلأُذُن	أ
الثُّلاثاء	ث	أَلْبَطن	ب
الدَّوْر	د	أَلْجُمْعَة	ج
الذِّرَاع	ذ	أَلْحَمّام	ح
الرَّجُل	ر	أَلْخَمِيس	خ
الزَّوْجَة	ز	أَلْعَيْن	ع
السَّيِّد	س	أَلْغَزَال	غ
الشَّمْس	ش	أَلْفَم	ف
الصَّدْر	ص	أَلْقَدَم	ق
الضَّعِيف	ض	أَلْكَتِف	ك
الطَّبِيب	ط	أَلْمَسْجِد	م
الظُّهْر	ظ	أَلْهِلال	ه
اللِّسان	ل	أَلْوَجْه	و
النَّهار		أَلْيَوْم	ي

La règle :　　　　　　　　　　　　　　　　القاعـــــــدة :

١ - مَعَ أَلْ " القَمَرِيَّة " تُنْطَقُ " أَلْ " كَامِلَةً إذَا وَقَعَتِ الكَلِمَةُ في أَوَّلِ الجُمْلَةِ،وَتُنْطَقُ اللامُ فَقَطْ إذَا وَقَعَتِ الكلمَةُ في وَسَطِ الجُمْلَةِ.

1. Avec les lettres "lunaires" on prononce "AL" complètement au début de phrase, et on prononce le "L" seulement au milieu de phrase.

٢ - مَعَ " أَلْ " الشَّمْسِيَّة تُنْطَقُ الأَلِفُ فَقَطْ إذَا وَقَعَتِ الكَلِمَةُ في أَوَّلِ الجُمْلَةِ،وَلا تُنْطَق لا الأَلِفُ وَلا اللامُ، إذا وَقَعَتِ الكَلِمَةُ في وَسَطِ الجُمْلَةِ. وَفي كُلّ الحالاتِ،يُنْطَق الحَرْفُ التّالى لِلّام مُشَدَّدا.

2. Avec les lettres "solaires", on prononce le "A" seulement au début de phrase, et on ne prononce ni "A" ni "L" au milieu et on met un - sur la première lettre du mot.

LECON 4 : MONSIEUR SALEM

LE TEXTE :

1. Voilà Monsieur Salem.

2. Voilà Madame Salem.

3. Bonjour Monsieur.

4. Bonjour Mademoiselle.

5. Etes-vous Monsieur Salem ?

6/7. Oui, je suis Monsieur Salem.

8. Connaissez-vous ma femme ?

9. Bonjour Madame.

10. Bonjour Mademoiselle.

11. Entrez s'il vous plait.

12. Pardon.

13. Asseyez-vous.

14. Merci.

15. Je vous présente Monsieur Salem.

16. Et Madame Salem.

17. Monsieur Salem est égyptien.

18. Habitez-vous à Paris ?

19/20. Oui, j'habite à Paris.

21. Monsieur Salem est ingénieur.

LECON 5 : LE PETIT ET LE GRAND

LE TEXTE :

1. Voilà Monsieur Salem.
2. Voilà Madame Salem.
3. Voilà l'épouse de Monsieur Salem.
4. Voilà son mari, Monsieur Salem.
5. Etes-vous Monsieur Salem ?
6. Oui, je suis Monsieur Salem.
7. Etes-vous Madame Salem ?
8. Oui, je suis la femme de Monsieur Salem.
9. Votre mari est-il ingénieur ?
10. Oui, il est ingénieur.
11. Monsieur Salem êtes-vous ingénieur ?

12. Oui, je suis ingénieur.

13. Qui est-ce ?

14. Je ne sais pas.

15. C'est Monsieur Salem ?

16/17. Non, c'est Ali.

18. Il est petit.

19. Qui est-ce ?

20. C'est Monsieur Salem.

21. Il est grand

22. Je suis grand.

23. Je suis petit

24. Qui est-ce ?

25. C'est Madame Salem.

26. Elle est grande.

27. Je suis grande.

28. Je suis petit.

LECON 6 : LA MAISON

LE TEXTE :

1. Voilà une grande ville.

2. C'est une ville de France ?

3/4. Oui c'est Paris. Voilà la Tour Eiffel.

5. Voilà une place.

6. C'est la place de la Libération à Paris.

7/8. Monsieur Salem habite place de la Libération.

9/10. Au numéro 10. Voilà sa maison.

11. C'est une grande maison ?

12. Non, elle a seulement 4 étages.

13/14. En bas, il y a deux magasins.

15/16. A gauche, il y a une pharmacie.

17. Et à droite ?

18. C'est une épicerie.

19. Où est l'appartement de Monsieur Salem ?

20. Il est au quatrième étage.

21/22/23/24. Premier étage, deuxième étage, troisième étage, quatrième étage. C'est haut !

25. Monsieur Salem habite au quatrième étage.

26. Voilà les fenêtres de son appartement.

27. Deux fenêtres à droite.

28. Et trois donnent sur la rue.

29. Quelle rue ?

30. Rue de la Gare.

LECON 7 : LE PERE ET LA MERE

LE TEXTE :

1. Qui est-ce ?
2. C'est Monsieur Salem.
3. C'est le père de Hassan.
4. C'est le père de Fatimah.
5. Qui est-ce ?
6. C'est Madame Salem.
7. C'est la mère de Hassan et Fatimah.
8. Qu'est-ce que c'est ?
9. C'est un camion.
10. Le camion de qui ?
11. C'est le camion du boucher.
12. Qu'est-ce que c'est ?
13. C'est une porte.
14. La porte de quoi ?
15. C'est la porte de la pharmacie.
16. Qu'est-ce que c'est ?
17. Ce sont des portes.
18. Des portes de quoi ?
19. Ce sont les portes du magasin.
20. Qu'est-ce que c'est ?
21. Ce sont des chapeaux.
22. Des chapeaux de qui ?
23. Ce sont les chapeaux des enfants.

LECON 8 : LES DEUX AMIS

LE TEXTE :

1. Où est-ce que vous habitez Khalid ?

2/3. J'habite rue de la Poste, en face du cinéma

4. A quel numéro ?

5. Au numéro 13.

6. Regardez

7. Le numéro est au-dessous de la porte.

8. Avez-vous un appartement ?

9/10. Non, j'ai seulement une chambre.

11/12. Au septième étage, sous le toit.

13/14/15. Au septième étage ! C'est haut ! Il y a un ascenseur ?

16/17. Non, c'est une vieille maison.

18. Il y a seulement un escalier.

19. Vous mangez dans votre chambre ?

20/21. Non,je mange au restaurant à côté de chez moi.

22/23. Il y a une voiture devant la maison.C'est la votre ?

24/25/26. Non, j'ai une moto ; elle est dans la cour, derrière la maison.

27. Venez voir ma chambre.

28/29. Non merci, je n'ai pas le temps.

30/31/32. Au revoir, il y a une station de métro près d'ici.

33/34. Non dans quel quartier,est-ce que vous habitez ?

35/36. J'habite rue de la Gare, c'est loin ?

37/38/39. Prenez l'autobus,il y a un arrêt en face de la pharmacie.

41. Merci.

LECON 9 : LE CHAPEAU ET LE MANTEAU

LE TEXTE :

1. Voilà un chapeau.
2. C'est le chapeau de Monsieur Salem ?
3. Oui, c'est son chapeau.
4. Monsieur Salem, c'est votre chapeau ?
5. Oui, c'est mon chapeau.
6. Voilà un manteau.
7. C'est le manteau de Madame Salem ?
8. Oui, c'est son manteau.
9. Madame Salem, c'est votre manteau ?
10. Oui, c'est mon manteau.
11. Qu'est-ce que c'est ?
12. C'est une voiture.

13. C'est la voiture de Monsieur Salem ?

14. Oui, c'est sa voiture.

15. Monsieur Salem, c'est votre voiture ?

16. Oui, c'est ma voiture.

17. Au revoir Madame.

18. Au revoir Fatimah.

19. C'est la fille de Monsieur Salem ?

20. Oui, c'est sa fille.

21. Madame, c'est votre fille ?

22. Oui, c'est ma fille.

Expressions :

Au revoir	adieu
merci	excusez-moi
je vous en prie	

LECON 10 : L'APPARTEMENT

LE TEXTE :

1/2. Voilà Laila. Elle entre dans la maison. Elle parle au concierge.

3/4. Je suis une amie de Madame Salem. Est-ce qu'elle est chez elle ?

6/7. Oui, elle est là. C'est à quel étage ?

8/9/10. Au quatrième, à gauche. Prenez l'ascenseur.

11/12. Laila sonne. Madame Salem ouvre la porte.

13/14. Bonjour Laila. Bonjour Aminah. Entrez.

15. Vous connaissez mon appartement ?

16/17. Non, vous avez combien de pièces ?

18/19. Quatre pièces seulement. C'est petit.

20/21. En face, c'est la salle à manger.

22/23. Elle est grande et elleest très claire.

24--27. Ici c'est la cuisine, là c'est ma chambre.

28/29. A côté, c'est la chambre des enfants.

30/31/32. Il y a des jouets partout sur le plancher.

33--36. Sur le lit, sur les meubles, sur les murs et même au plafond.

37/38. A côté de la cuisine, c'est une autre chambre ?

39/40. Non, c'est le bureau de mon mari. Il est sombre.

41. Oui, la fenêtre est petite.

42. Vous avez une salle de bain, n'est-ce pas ?

43/44. Oui, la voilà entre les deux chambres.

45. Est-ce que mon appartement vous plaît ?

46. Oui, il me plaît beaucoup.

LECON 11 : LA VISITE

LE TEXTE :

1. Bonjour Ali, comment allez-vous ?

2. Bonjour Aminah. Je vais bien merci.

3/4. Enlevez votre manteau. Accrochez-le ici.

5/6. Merci. Est-ce qu'Ahmad est là ?

7/8. Oui, il est dans son bureau. Ahmad, c'est Ali.

9/10. Bonjour Ali. Je viens tout de suite.

11. Entrez dans la salle à manger.

12/13. Est-ce que les enfants sont là ? Oui, ils sont à la maison.

14. Hassan dans sa chambre.

15. Et Fatimah ?

16/17. Elle est dans la salle de bain. Elle prend son bain ?

18. Non, elle joue avec sa poupée.

19/ 20. Vous avez la télévision ? Oui, depuis deux jours.

21. Vous dînez avec nous ?

22. Oui, avec plaisir.

23/24. Alors, je vais chercher du bon vin à la cave.

LECON 12 : A LA DOUANE

LE TEXTE :

1. Monsieur Salem ?
2. Oui, c'est moi.
3. Quel est votre prénom ?
4. Ahmad.
5. Quels sont les prénoms de vos enfants ?
6. Hassan et Fatimah.
7. Quelle est votre adresse.

10. 10, place de la Liberté à Paris.
11. Où sont-elles, vos valises.
12. Celle-ci et celle-la.

LECON 13 : LA FAMILLE

LE TEXTE :

1/2.	Bonjour Nadyah, assieds-toi.
3/4.	Tu es seule ? Oui, mon mari est sorti.
5.	Les enfants ne sont pas à la maison ?
6/7.	Non, ils sont en vacances chez mes parents.
8/9	Regarde cette photo, c'est la maison de mes parents.
10/11.	Au bord de la mer. Tu as d'autres photos?
12.	Je veux les voir.
13/14.	Regarde ici ; ils sont à la pêche.
15/16/17.	Je vois Hassan est debout à côté de son grand-père.
18/19.	La petite fille, c'est Fatimah ?
20/21.	Oui, elle est assise à côté de sa grand-mère.
22.	Cette dame est ta mère ?
23/24.	Oui, c'est ma mère ; elle tricote.
25.	Ton père et Hassan ne sont pas sur la photo.
26/27.	Si, là, ils reviennent de la pêche.
28/29.	Hassan porte le filet. Ils ont beaucoup de poisson.
30.	Mon père est un bon pêcheur.

LECON 14 : LE DESSIN

LE TEXTE :

1/2/3. Regarde Hassan. Je dessine un vieil homme.

4/5/6/7. La tête, le nez, les yeux, la bouche.

8/9. Et les dents ? Les voilà.

10/11/12/13. Maintenant, je dessine les oreilles, la barbe, les cheveux.

14/15. Et la langue ? On ne la voit pas.

16/17. Mais si, regarde mon dessin ici, on voit bien la langue.

18. Il est très laid ton dessin.

19. Où sont les yeux de l'homme ?

21/22. L'oeil droit est fermé et l'oeil gauche ouvert.

23/24/25/ 26.	Je continue : le cou, les épaules, la poitrine.
27/28/29/ 30.	Le ventre, les bras, les jambes, les pieds.
31.	Il n'a pas de mains ?
32-35.	Attends, la main gauche, la main droite,les doigts.
36/37.	C'est fini. Il n'est pas beau.
38-41.	Regarde mon dessin : le manteau, les manches, les chaussures.
42/43.	Il a un grand ventre. Mais non, c'est le manteau.
44/45.	Sur son dos, je dessine un sac.
46.	Mon dessin est fini.
47.	Qu'est-ce qu'il y a dans le sac ?
48.	Ce que tu voudras. Tu n'es jamais content.

أَلْقِسْمُ الثَّانِي

أَلْوَصْف وَ أَشكال الكِتَابة وَ قَواعِد التَّركيب

DEUXIEME PARTIE

DESCRIPTION ET FORMES D'ECRITURE ET SYNTAXE

ذكريات

عندما كنت صغيرا، كان لي صديق إسمه "سعيد" أكبر مني. وكان يعرف كثيرا من القصص. في المساء كنا نلتقي مع بعض الأصدقاء. وكان يقص علينا "سعيد" قصة من "ألف ليلة وليلة". وكانت تعجبنا كثيرا هذه القصص، فنطلب من "سعيد" أن يحضر في اليوم التالي ليقص علينا قصة جديدة، فكان يسألنا: هل ستكونون هنا جميعا؟ فنقول: نعم ستكون هنا جميعا إن شاء الله، فيقول: إذن إلى اللقاء غدا.

ذكريـــــات

عندما كنت صغيرًا، كان لي صديق اسمه سعيد، أكبر مني، وكان يعرف كثيرا من القصص. في المساء كنا نلتقي مع بعض الأصدقاء، وكـــان يقص علينا "سعيد" قصة من " ألف ليلة وليلة "

يقص علينا قصة من " ألف ليلة وليلة "، وكانت تعجبنا كثيـــرًا هذه القصص، فنطلب من "سعيد" أن يحضر في اليوم التالي ليقص علينا قصة جديدة، فكان يسألنا : هل ستكونون هنا جميعا؟ فنقول : نعـم ستكون هنا جميعا إن شاء الله، فيقول : إذن الى اللقاء غدًا.

Vocabulaire : مُفْرَدات :

plus grand que moi	أَكْبَر مِنّي
histoires	قِصَص – م – قِصَّة
les mille et une nuit	أَلْف لَيْلة وَلَيْلة
ensemble	جَميعًا
si Dieu le veut	إِنْ شاءَ اللّه

Grammaire : قَواعد :

Verbe "être" au présent : فِعْل " كانَ " مَعَ المُضارِع

je suis	أَكُونُ	أَنا
nous sommes	نَكونُ	نَحْنُ
tu es	تَكونُ	أَنْتَ
tu es	تَكونينَ	أنتِ
vous êtes	تَكُونُونَ	أَنْتُمْ
il est	يَكونُ	هُوَ
elle est	تَكونُ	هِيَ
ils sont	يَكونُونَ	هُمْ

Observez :

لاحظ :

تُسْتَعَمل فِعْل " كَان " المُضَارِع مَعَ صِيغَة المُسْتَقبل فَقط :

On utilise (être : présent avec le futur seulement

- هَلْ سَتكونونَ هُنا غَدًا

- نَعَمْ. سَنكونُ هُنا غَدًا

Verbe (être : passé)	فِعْل " كان " مَع الماضي	
j'étais	كُنْتُ	أنا
nous étions	كُنّا	نَحْنُ
tu étais "masculin"	كُنْتَ	أَنْتَ
tu étais "féminin"	كُنْتِ	أَنْتِ
vous étiez	كُنْتُمْ	أَنْتُمْ
il était	كانَ	هُوَ
elle était	كانَتْ	هِيَ
ils étaient	كانُوا	هُمْ

Observez : لاحظ :

تُستعمل " كان " في الماضي مَعَ :

On utilise (être : passé) avec :

١ – فِعْل الوُجود

1. Le verbe de (existence) au passé :

j'étais ici hier	أنا كُنْتُ هُنا بالأَمْسِ
nous étions ici hier	نَحْنُ كُنا هُنا بالأمسِ

2. Avec l'imparfait : " النّاقِص " مع الماضي – ٢

il savait	كَانَ يَعْرِفُ
nous allions	كُنّا نَذْهَبُ
tu mangeais	كُنْتِ تَأْكُلينَ

3. (être) avec (avoir) " كانَ " مَع " عِنْد " -٣

صِيغَة كَان مَعَ عِنْد لا تَتَغَيّر

la forme de (être : passé) avec
avoir est invariable

كَانَ عِنْدي	كَان عِنْدَكم
كانَ عِنْدَنا	كانَ عِنْدَهُ
كانَ عِنْدَكَ	كانَ عِنْدَها
كَانَ عِنْدَكِ	كانَ عِنْدَهُم

٤ ـ كان مع الماضى التام :

4. être avec le plus-que-parfait

كان فى الماضى + قَدْ + الفعل الماضى

être passé	+ le VERBE au passé
j'étais allé	كنت + قد + ذهبت
nous avions su	كُنّا + قَدْ + عَرَفْنا
tu avais mangé	كُنْتُ + قَدْ + أكلتُ

\+
\+ \+

<u>Ecriture cursive</u> <u>une lettre</u>

رسالة

القاهرة في ١٠/٥/١٩٨٠

صديقي العزيز "فرانسوا"

تحياتي أليك وبعد

فقد سعدت كثيرا بالإجازة التي قضيتها معك في باريس .
أشكرك على الاستقبال الذي قدمته لي ، وأدعوك
إلى زيارة مصر في الصيف القادم لنرى معا الآثار القديمة
والحضارة الحديثة ، مع خالص شكري

المخلص
سعيد

Vocabulaire : | مفردات :

chère	عَزيز
mes salutations	تَحِيّات ـ م ـ تَحِيّة
après	بَعْد
passer (passer des vacances)	قَضَى (قضيتها)
accueil	إِسْتِقْبال
inviter	دَعا (أدْعوك)
Egypte	مِصْر
l'été	الصَّيْف
monuments	الآثار
civilisation	الحَضارَة
pur	خالِص
sincère	مُخْلِص
lettre	رِسالة ـ ج ـ رَسائِل
Le Caire	القاهِرَة

زِيارَةُ مِصْر

حينَ وَصَلْتُ إلى مطار القاهِرة، وجَدْتُ صَديقي
في انْتِظاري، قال لي: أهْلاً وسَهْلاً بِكَ في مِصْر.
سَنَقْضي مَعًا أُسْبوعًا هُنا، ونَسْرى الأهْرامات
وأبوالهول، وسنزور أسوانَ لنرى معابد أبوسمبل
والسّد العالي، وسنزور في الأقْصَرْ وادي الملوك
وحينَ مَرَرْنا بشاطِئ النيل، قُلْتُ لصديقي: قِفْ قليلاً
هنا، أُريدُ أن أشاهِدَ طويلاً هذا النّهر الخالِد.

Le même texte à la machine à écrire :

زِيـــــارَةُ مِصْـــــــر

حِينَ وَصْلتُ إلى مَطارِ القَاهِرَةِ،وَجَدْتُ صَدِيقى في انْتِظاري ،قَال لِي :
أهْلاً وَسَهلاً بِكَ في مِصْر. سَنَقْضي مَعـاً أُسْبوعـاً هُنـا. وَسَنرى الأهْرامـاتِ
وأبو الهَوْل وسَنزور " أسْوان " لِنرى مَعابدَ " أبو سُمْبل " والسَّـد
العـالي،وسَنَزور في الأقْصُرْ وَادي المُلوك.وَحينَ مَرَرْنا بِشاطِئِ النّيل
،قُلْتُ لصِديقى : قِفْ قَليلا هُنا ، أُريد أنْ أشاهدَ طويلاً هذا النَّهْرالخالد.

Observez : لاحِظ :

وَصَلَ	قَالَ	رَأَى
وَجَدَ	زَارَ	قَضَى
وَقَفَ	نَامَ	مَشَى

بَعْض قَواعد الفِعْل المُعتل :

Quelques règles de conjugaison de verbe malade :

١ – مَعَ الفِعْل الأمـر
الحَرْف المُعْتـل يَسْقُط دائِمًا

1. Avec l'impératif, la lettre malade tombe toujours.

malade à la première lettre قِفْ = وَقَفَ

malade à la deuxième lettre قُلْ = قَالَ

malade à la troisième lettre إِمْشِ = مَشَى

٢ – مَعَ الفِعْل المُضارِع 2. Avec le verbe au présent

الحَرْف فى أَوَّل الفِعل يَسْقُط وَفي وَسَطِ الفِعْل يَتَغَيَّر

La lettre malade a la première lettre radicale tombe et à la deuxième et à la troisième se change.

Observez :

وَقَفَ	يَقِفُ	قَالَ	يَقُولُ
وَصَفَ	أَصِفُ	بَاعَ	يَبِيعُ
وَجَدَ	يَجِدُ	نَامَ	يَنَامُ
وَصَلَ	يَصِلُ	جَاءَ	يَجِيءُ

٣ – مع الفعل الماضي :

3. Avec le verbe passé :

١ – الحَرْفُ المُعْتَلُ في الوَسَطِ يَسْقُطُ مَعَ الشَّخْصِ الأول " المُتَكَلِّم " وَمَعَ الشَّخْصِ الثَّانِي " المُخَاطَب " وَيَبْقَى مَعَ الشَّخْصِ الثَّالِث " الغَائِب "

a) La lettre malade "à la deuxième radicale" tombe avec la première et la deuxième personne et reste avec la troisième

قَالَ :

أَنَا قُلْتُ	أَنْتَ قُلْتَ	هُوَ قَالَ
نَحْنُ قُلْنَا	أَنْتِ قُلْتِ	هِيَ قَالَتْ
	أَنْتُمْ قُلْتُمْ	هُمْ قَالُوا

ب – الحَرْفُ المُعْتَلُ في الأَوَّلِ لا يَتَغَيَّرُ

b) La lettre malade "à la première radicale" ne change pas.

ت – الحَرْفُ المُعْتَلُ في الآخِرِ يَسْقُطُ مَعَ الشَّخْصِ الثَّالِثِ وَيَبْقَى مَعَ الشَّخْصِ الأول والثَّانِي مَعَ تَحْوِيلِ الأَلِفِ إِلَى " ي " أَوْ " و "

c) La lettre malade "à la troisième radicale" tombe avec la troisième personne et reste avec la première et la deuxième.

دَعَا :

دَعَوْتُ	دَعَوْتَ	دَعَا
دَعَوْنَا	دَعَوْتِ	دَعَتْ
	دَعَوْتُمْ	دَعَوْا

مَشَى :

مَشَيْتُ	مَشَيْتَ	مَشَى
مَشَيْنَا	مَشَيْتِ	مَشَتْ
	مَشَيْتُمْ	مَشَوْا

Extrait d'un journal égyptien :

(ALAHRAM), 10.11.1981.

الجراح احمد شفيق

ترشـيحه لجائزة نوبل للطب

قررت هيئة مكتب معهد نوبل للسلام ترشيح العالم المصرى الدكتور احمد شفيق استاذ الجراحة بكلية الطب بجامعة القاهرة لنيل جائزتها فى الطب كاول عربى يرشح لهذه الجائزة فى العلوم البيولوجية كلها والتى تشمل للطب والصيدلة والزراعة والعلوم .

واشار تقرير هيئة مكتب معهد نوبل الى ان موافقته جاءت بناء على ترشيح الاكاديمية العالمية لجراحة الجهاز الهضمى بنيويورك والجمعية العلمية الاوروبية للدكتور احمد شفيق لنيل الجائزة فى فبراير ١٩٨٢ بعد ان انتهت من فحص ١٠٠ بحث علمى جديد قام بها العالم المصرى ﻻ وتصل الى مستوى الترشيح للجائزة العالمية .

الجَرّاح أَحْمَد شَفيق

تَرْشيحُه لجائِزَة "نوبل" للطّبّ

قَرَرَتْ هَيْئَةُ مَكْتَب مَعْهد نوبل للسّلام، تَرْشيحَ العَالِم المِصْري الدّكتور / أَحْمد شَفيق أُستاذ الجِراحَة بِكُلّية الطّبّ بجامعةِ القَاهِرَة لِنَيْل جَائزتها في الطّب كَأوّل عَربي يُرَشّحُ لِهَذهِ الجَائِزَة في العُلوم البيولوجية كُلّها والتي تَشْمَل الطّب والصَيْدَلة والزّراعَة والعُلوم .

وَأشار تَقْريرُ هَيْئَةِ مَكْتَب مَعْهد نُوبل إلى أَنّ مُوَافَقَتَهُ جاءَتْ بِناءً عَلى تَرْشيح الأكاديميّة العالمية لجِراحة الجِهاز الهَضْمي بِنيويورك والجَمْعيةِ العِلْمية الأُوربية للدّكتور / أَحْمَد شَفيق لِنَيْل الجائِزَة فى فِبْراير ١٩٨٣ بَعْد أَنْ انْتَهَت مِنْ فَحْص ١٠٠ بَحْثٍ عِلْمي جَديد قَام بِها العالِمُ المِصْري وَتَصِلُ إلى مُسْتوى التّرشيح لِلْجائِزَة العَالَمِيَة .

صَحيفَة الأَهْرام ، القَاهرة ١٠ نوفمبر ١٩٨٢

Vocabulaire : مفردات :

science	عُلوم	chirurgien	جَرّاح
englobe	تَشْمَل	candidature	تَرْشيح
agriculture	زِراعَة	prix	جَائِزة
rapport	تَقْرير	médecine	طِبّ
acceptation	مُوافَقَة	décider	قَرَّر
basé sur	بِناءً عَلى	l'ensemble des membres	هَيْئَة
l'appareil digestif	الجِهاز الهَضْمي	bureau	مَكْتَب
examen	فَحْص	institut	مَعْهَد
recherche	بَحْث	paix	
niveau	مُسْتَوى	savant	عَالِم
faculté	كُلِّيَة	professeur	أُسْتاذ
université	جَامِعَة	obtention	نَيْل

Le passif : الفِعْل المَبْنى للمَجْهول :

1. Avec le verbe présent : ١ – المُضارع :

يُضَمّ الحَرْفَ الأوّلُ مِنَ الفعل ويُفْتَح الحَرْفُ قَبْلَ الأَخير

On met -- sur la première lettre de verbe et -- avec l'avant dernière radicale

يَكْتُبُ التّلْميذُ الدَّرْسَ — يُكْتَبُ الدَّرْسُ

يَأكُلُ الوَلَدُ التّفاحَةَ — تُأكَلُ التّفاحَةُ

2. Avec le verbe passé : ٢ – المَاضي :

يُضَمّ الحَرْفُ الأوّلُ مِنَ الفِعْل ويُكْسَرُ الحَرْفُ قَبْل الأَخير

On met -- sur la première lettre de verbe et -- avec l'avant dernière radicale

فَتَحَ الرّجُل البَابَ — فُتِحَ البابُ

شَرِبَتِ البِنْتُ اللبَنَ — شُرِبَ اللَبَنُ

<u>Extrait d'une revue kuwaitienne</u> : ALBYAN, août 1981.

سائق تاكسي

كيف لا اريد ، يا سيدي ، كيف لا
اريد ، طبعاً سوف احملك . اركب ،
اركب ، سأقوم بتوصيلك في الحال .

... على سيادتك ان تقول دائماً بسرعة
ووضوح : الى ذلك المكان ، وذلك
الرقم ، وتلك الشقة على الجانب الأيسر .
والا فان سائقي التاكسي سوف يقفون
بك عند أول ناصية ، حسناً ، ماذا سوف
تقص علي ، هاأنذا اصبحت عجوزاً ...

وهكذا تمضي السيارة مسرعة ، وهي
تدور نحو اليمين ونحو اليسار ، والرذاذ
المنبعث من عربات النقل يتطاير نحوها ،
والشوارع مكتظة في هذا الوقت المزعج
من النهار ، بينما هناك ضجة أخرى تنبعث
من إشارة مرور أفسدتها انهمارات المطر .
ألم اقل لك اذا تأخرنا في الوصول
فسيكون ذلك بسبب الزحام ، ...

Vocabulaire :

مفردات :

émané de	مُنْبَعِث	chauffeur	سائِق
plein de	مُكْتَظَّة	naturellement	طَبْعاً
agaçant	مُزْعِج	rapidement	في الحَال
bruit	ضَجَّة	toujours	دائِماً
signe, indication	إشارَة	clairement	وُضوح
circulation	مُرور	coin, angle	نَاصِيَة
embouteillage	زِحام	tourner	تَدور
		bruine	رَذاذ

La négation de verbe : | نَفْيُ الفِعْـلِ:

1. Présent :	١ ـ المُضارِع :
Je ne suis pas allé	أنـا لَمْ أذْهَبْ
Je ne vais pas	أنـا لا أذْهَبُ
Je n'irai pas	أنـا لَنْ أذْهَبَ
2. Passé :	٢ ـ المَاضي
Je n'allai pas	أنـا مَا ذَهَبْتُ
3. Imparfait :	٣ ـ المَاضى النّاقِص :
Je n'allais pas	أنـا لَمْ أكُنْ ذَهَبْتُ
4. Plus-que-parfait :	٤ ـ المَاضى التّام :
Je n'étais pas allé	أنـا لَمْ أكُنْ قَدْ ذَهَبْتُ

Extract d'une revue irakienne : AFAQ ARABYAH,
février 1976

بعد أن استطاع الكثير من بلدان اسيا وافريقيا الحصول على الاستقلال السياسي
فان المرحلة الراهنة من نضال هذه البلدان تتسم بالسعي لنيل
الاستقلال الاقتصادي والغاء كافة اشكال التبعية
الاقتصاديةللعالم الراسمالي والتوجه لتحقيق تنمية سريعة وشاملة للقضاء على جميع مظاهر التخلف
الاقتصادي الموروث من عهد السيطرة الاستعمارية الطويلة والعلاقات شبه الاقطاعية

مجلة افاق عربية ـ بغداد ـ العراق فبراير ١٩٧٦

Vocabulaire : مُفرَدات :

économique	الاقْتِصادي	question	قَضايا – م – قَضيّة
suppression	اْلغاء	le tiers monde	العَالَم الثّالِث
tout	كَافّة	rôle	دَوْر
formes	أشْكال – م – شَكل	l'Etat	الدّوْلَة
dépendance	تَبعيّة	le développement	التّنْمِيَة
capitaliste	رَأسمالي	pouvoir	استَطاع
réalisation	تَحْقيق	pays	بُلدان – م – بَلَد
totale	شَامِلة	l'indépendance	الأسْتِقْلال
aspect	مَظاهِر – م – مَظْهَر	politique	السّياسي
défaillance	تَخَلّف	période	المَرْحَلَة
hérité	مَوْروث	actuel	الرّاهِنَة
domination	سَيْطَرة	lutte	نَضال
relations	عِلاقات – م – عِلاقة	marqué par	تَتّسم
		l'effort	السّعي

Pronom relatif : اسْم المَوْصول :

1. Pronom général : ١ – أَسْماء عامّة

مَنْ : لِلْعاقِل المُذَكَّر أَوْ المُؤَنَّث المُفْرَد أَوْ الجَمْع

personne : masc., féminin, sing. et plur.

أَعْرِفُ عَنْ مَنْ تَتَكَلَّم

ما : لِغَيْر العاقِل المُذَكَّر أَوْ المُؤَنَّث المُفْرَد أَوْ الجَمْع

أَشْرَبُ مَا تَشْرَبُهُ

chose : masc., féminin, sing. et plur.

2. Pronom particulier : ٢ – أَسْماء خاصّة

sing. masc. الّذي : لِلْمُفْرَد المُذَكَّر

الرَّجُلُ الّذي يَعيشُ في هَذا المَنْزِلِ مِصْرِيٌّ

sing. fémin. الّتي : لِلْمُفْرَدَة المُؤَنَّثَة

السَّيِّدَةُ الّتي تَرْكَبُ السَّيارَةَ فِرَنْسِيَّةٌ

duel masc. اللذانِ : لِلْمُثَنّى المُذَكَّر

لِيَسْكُتْ اللذانِ يَتَكَلَّمانِ

duel fémin. اللّتان : لِلْمُثَنّى المُؤَنَّث

أَلْبِنْتانِ اللّتانِ تَدْرُسانِ العَرَبِيَّةَ أَمْرِيكِيَّتان

plur. masc. الّذينَ : لِلْجَمْع المُذَكَّر

الّذينَ يَشْرَبونَ مِنْ ماءِ النّيلِ يَعودونَ إِلَيْهِ

LA DERIVATION :

Pour chaque verbe en Arabe, il existe une forme simple réduite à trois radicales en فَعَلَ، فَعِلَ، فَعُلَ، فُعِلَ et des formes dérivées avec des préfixes et des suffixes sur cette forme simple.
On utilise les lettres suivantes (une ou plusieurs) comme pré. ou suf. :

Chaque forme dérivée exprime certains degrés du sens. Prenons par exemple le verbe كَتَبَ écrire dans cette forme simple. Nous pouvons tirer à partir de cette forme les formes dérivées suivantes :

كَاتَبَ	en	فَاعَلَ	écrire à qn. أَكْتُبُ en أَفْعَلَ : dic
تَكَاتَبَ	en	تَفَاعَلَ	être en correspondance les uns avec les autres.
اسْتَكْتَبَ	en	اسْتَفْعَلَ	prier quelqu'un d'écrire.
كَاتِب	en	فَاعِل	participe actif ; qui écrit,écrivain
مَكْتُوب	en	مَفْعُول	participe passif ; écrit, lettre
مَكْتَب	en	مَفْعَل	nom de lieu ; bureau.
مَكْتَبَة	en	مَفْعَلَة	nom de lieu ; bibliothèque.
كِتَابَة	en	فِعَالَة	nom d'action ; écrire, écriture.

Dans les tableaux suivants, nous donnerons les grandes lignes des formes dérivées aussi bien que leurs thèmes verbaux ou nominaux.

اسْتَكْمَلَ	اسْتَخْرَجَ		un effort du sujet pour obtenir qq. chose à son profit.	٨ – اسْتَفْعَلَ
	انْهَزَمَ	انْقَطَعَ	se laisser aller se soumettre à	٧ – انْفَعَلَ
		تَقَاطَعَ	la réciprocité la rivalité	٦ تَفَاعَلَ
تَعَلَّمَ	تَكَلَّمَ		l'idée d'un certain effort du sujet pour accomplir une action à son profit	٥ – تَفَعَّلَ
أَوْصَلَ	أَخْرَجَ		un sens facultatif	٤ – أَفْعَلَ
		قَاطَعَ	l'intensité de l'action	٣ فَاعَلَ
		قَطَّعَ	la direction dans laquelle s'accomplit l'action	٢ – فَعَّلَ
وَصَلَ	خَرَجَ	قَطَعَ	forme actif forme passif	١ – فَعَلَ

	masdar المَصْدَر nom d'action		أَفْعَل التَّفْضيل أَوْ المُقارَنة		مَفْعَل أَوْ مَفْعِل إسم الزَّمان أو المَكان
	masdar	verbe	comparaison		Nom de lieu ou de temps
قَدَّم تَقْديماً ، قَطَّع تَقْطيعاً	تَفْعيلاً	فَعَّل	أَكْبَرُ مِنْ	كَبُر	١ – كَتَبَ ، يَكْتُب مَكْتَب
شارَك مُشارَكَةً	مُفاعَلَة	فاعَل	أَصْغَر مِنْ	صَغُر	خَرَجَ ، يَخْرُج مَخْرَج
أَخْرَج إِخْراجاً	إِفْعالا	أَفْعَلَ	أَقْرَبُ مِنْ	قَرُبَ	
تَقَدَّم تَقَدُّماً	تَفَعُّلاً	تَفَعَّل	أَبْعَدُ مِنْ	بَعُدَ	٢ – نَزَلَ ، يَنْزِل مَنْزِل
تَخاصَم تَخاصُماً	تَفاعُلاً	تَفاعَل	أَسْهَل مِنْ	سَهُل	وَعَدَ ، يَعِدُ مَوْعِد
إِنْتَظَر إِنْتِظاراً	إِنْفِعالاً	إِنْفَعَل	أَصْعَبُ مِنْ	صَعُبَ	
إِسْتَفْهَم إِسْتِفْهاماً	إِسْتِفْعالاً	إِسْتَفْعَل	أَعْظَمُ مِنْ	عَظُمَ	٣ – صَعَدَ ، يَصْعَد مَصْعَد ذَهَبَ ، يَذْهَب مَذْهَب

PARTICIPE ACTIF : أسم الفاعل :

١ – إذا كانَ الفِعْلُ ثَلاثة أَحْرف يُصاغ أسمُ الفَاعل مِنَ " الماضي " بِوَضْع فَتْحةٍ طويلةٍ مَعَ الحَرْفِ الأَوَّل وَكَسْرَةٍ مَعَ الحَرْف قَبْل الأخير :

جَلَس	جَالِس
كَتَبَ	كَاتِب
دَرَس	دارِس

٢ – اذا كان الفِعْل أَكْثَر مِنْ ثَلاثةِ أَحْرُف يُصاغ أسْمُ الفَاعِل مِنَ " المُضارِع " بِتَحْوِيل الحَرْفِ الأَوَّل الى " م " وَوَضْع كَسْرةٍ مَعَ الحَرْف قَبْل الأخير :

تَكَلَّم	يَتَكَلَّمُ	مُتَكَلِّم
تَعَلَّم	يَتَعَلَّم	مُتَعَلِّم
دَرَّس	يُدَرِّس	مُدَرِّس

1. Avec le verbe dont la racine est trois lettres, on obtient un participe actif à partir de forme "passé" en فاعل en mettant --ا-- avec la première lettre et ِ avec l'avant-dernière.

2. Avec le verbe dont la racine est plus de trois lettres, on tire un participe actif à partir de forme "présent" en remplaçant la première lettre par " م " et en mettant --ِ-- avec l'avant-dernière lettre radicale.

٢ – أسْم المَفْعول : PARTICIPE PASSIF

اذا كَان الفِعْل ثَلاثَة أحْرُف يُصَاغ أسْمُ المَفْعول مِن " المَاضي " بزِيادة " م " في أوّله وَوَضْع ضَمّة طَويلة عَلى الحَرْف قَبْل الأخير.

كَتَب ــ مَكْتوب
فَهِم ــ مَفْهوم
فَتَح ــ مَفْتوح

اذا كان الفِعْلُ أكْثَر مِنْ ثَلاثَةِ أحْرف يُصاغ أسْمُ المَفْعول مِن " المُضارع " بتَحْويل الحَرْف الأوّل الى " م " وَوَضْع فَتْحَةٍ مَعَ الحَرْف قَبْلَ الأخير.

قَرّرَ	يُقَرّرُ	مُقَرّر
حَدّد	يُحَدّدُ	مُحَدّد
دَرّس	يُدَرّس	مُدَرّس

1. Avec le verbe dont la racine est trois lettres, on tire un participe passif à partir de forme "passé" en ajoutant " م " avant la première lettre et en mettant " و " avant la dernière lettre radicale.

2. Avec le verbe dont la racine est plus de trois lettres, on tire un participe passif à partir de forme "présent" en remplaçant la première lettre par " م " et en mettant ---- avec l'avant-dernière lettre radicale.

PLURIELS EXTERNES جَمْع المُذَكّر السّالم وَجَمْع المُؤنّث

1. Masculin

١ - جَمْعُ المُذَكّر :

يُصاغ جَمْع المُذَكّر السّالم مِن المُفرد المُذكّر بزيادة "ون" في حَالة الرّفْع وَ " يـن " في حَالتَيْ النّصْب والجَر.

جَالِسِينَ	جَالِسونَ	جالِسٌ
كاتِبينَ	كاتِبونَ	كاتِبٌ
مُدَرِّسينَ	مُدَرِّسونَ	مُدَرِّسٌ

Il s'obtient du sing. masc. par ajout du suffixe "ونَ" en cas de sujet et de " ينَ " en cas de complément.

2. Féminin

٢ - جَمْع المُؤَنّث السّالِم :

يُصاغ جَمْع المُؤَنّث السّالم مِن المُفْرَدة المُؤَنّثة بزِيادَة " اتٌ " فى حالةِ الرفع و " اتٍ " فـي حالتيْ النّصْب والجَرّ.

جَالساتٍ	جَالِساتٌ	جالِسَةٌ
كاتِباتٍ	كاتِباتٌ	كاتِبَةٌ
مُدَرِّساتٍ	مُدَرِّساتٌ	مُدَرِّسَةٌ

Il se tire du sing. fém. par le sufix " ـاتٍ " en cas de sujet et de " اتٌ ". en cas de complément après la suppression de " ـة " du sing.

LE VARIABLE ET INVARIABLE

Selon la fonction du nom ou de l'adjectif ou de verbe dans la phrase, on constate un changement dans la dernière : lettre radicale du mot. Toutefois il y a des mots qui sont toujours invariables, on compte parmi ceux-ci :

1. Toutes les particules,
2. le verbe "passé",
3. L'impératif,
4. Certains noms.

Le mot invariable peut être fixé sur :

1. un "sukun" comme

   a) le verbe "passé" conjugué avec la première ou la deuxième personne.

   b) l'impératif dont la dernière lettre radicale n'est pas une lettre malade, et qui ne comporte pas le "N" de conjugaison. Pour les deux derniers cas, on supprime avec l'imparfait la lettre malade ou le "N".

   c) Avec certains noms et particules comme :

هَلْ   مَنْ   كَمْ   هُمْ   أَنْتُم

مَنْ   لَمْ   لَنْ   أَوْ   أن

قَدْ   إِنْ   أَمْ

سى , ا

2. Fixé sur un ---- ou un ----------- comme

a) Le verbe "passé" conjugué avec la troisième personne : masc. fém. singul. ou duel.

b) Avec certains noms et particules comme :

أَنْتَ ، أَيْنَ ، كَيْفَ ، مَتى ، لِماذا ، هَذا ، هِيَ ، هُمَا ، إِلى ، عَلى ،

2. Fixé sur un ------ ou " ي " avec certains noms et particules comme :

أَنْتِ ، هَذِهِ ، هَذانِ ، هاتانِ ، هَؤُلاءِ في

3. Fixé sur un ------- avec certains noms comme :

نَحْنُ ، مُنْذُ ، حَيْثُ

Les tableaux suivants donnent les grandes lignes de déclinaison de nom et de verbe en Arabe.

LA DECLINAISON　　　　　　　　　　　　　　　　　　　　الإعـراب :

1. <u>Le nom</u>

	جمع المؤنث	جمع المذكر	المثنى	المفرد	
	Plur. fém.	Plur. masc.	duel	sing.	
Sujet	المَدَرسونَ	مُدَرِّسُونَ	مُدَرِّسانِ	مُدَرِّسٌ	حَالة الرَّفع : "جاءَ"
	المُدَرِّساتُ	مُدَرِّساتٌ	المُدَرِّسانِ	المُدَرِّسُ	
Complément direct	سَاكِناتٍ	سَاكِنينَ	سَاكِنَيْنِ	سَاكِنًا	حَالة النَّصْب: "قَابَلْتُ"
	السَّاكِنات	السَّاكِنينَ	السَّاكِنَيْنِ	السَّاكِنَ	
Complément indirect	سائِحاتٍ	سَائِحينَ	سائِحَيْنِ	سَائِحٍ	حَالة الجَرّ : "تَكَلَّمْتُ مَعَ"
	السائِحاتِ	السائِحينَ	السائِحَيْنِ	السائِحِ	

2. La déclinaison

Verbe présent

Avec le présent, il y a trois cas de déclinaison :

a) Le cas de "sukun" ou de supprimer la dernière lettre radicale malade ou le "N" de conjugaison, après les particules suivantes :

يَكْتُبَا	يَمْشِ	يَكْتُبْ	لَمْ
تَمْشوا تَصِلوا	تَمْشِ تَرَ	تُسافِرْ تَعْرِفْ	إِنْ
	يَأْتِ نَسْتَقْبِلْهُ	يَقْرَأْ يَتَعَلَّمْ	مَنْ

b) Le cas de ----- ou de supprimer le "N" de conjugaison mais de garder la dernière lettre radicale malade après les particules suivantes :

تَمْشُوا	تَمْشِيَ	تَذْهَبَ	لَنْ
أَنْ تَأْتُوا	أَنْ تَأْتِيَ	أُريدُ أَنْ تَحْضُرَ	أَنْ
تَعْرِفي	... تَدْعُوَ	كَيْ تَفْهَمَ	كَيْ

c) Le cas de ----- et de garder le "N" de conjugaison ou la dernière lettre radicale malade, avec les autres particules ou sans particule :

هُمْ يَتَعَلَّمُونَ	يَمْشي	هُوَ يَأْكُلُ
.. لايَتَكَلَّمُونَ	لَا يَمْشي	هُوَ لَا يَشْرَبُ

القِسْم الثالِث

النّصوص الأدَبِيّة والتَّرجَمَة

TROISIEME PARTIE

TEXTES LITTERAIRES ET TRADUCTION

لَسْتُ أَدْري

للشاعر أيليا أبو ماضي

جئتُ لا أعلم من أيــ   نَ ولكــنى أتيت
ولقــد أبصرت قــدّا   مى طريقــاً فمشيتُ
وسأبقى ســائراً إن   شئتُ هــذا أم أبيتُ
كيف جئت ؟ كيف أبصر   تُ طريقى ؟

لست أدرى

أجديدٌ أم قــديمٌ   أنا فى هذا الوجــودْ ؟
هل أنا حرٌ طليــقٌ   أم أسيرٌ فى قيــودْ
هل أنا قــائدُ نفسى   فى حياتى أم مَقــودْ ؟
أتمنى أنــنى أدْ   رى ولكن

لست أرى

وطريــقى مــا طريقى ؟   أطــويلٌ أم قصير ؟
هــل أنا أصعــد أم أهــبطُ   فيــه وأغور ؟
أأنا السائر فى الدرْ   ب أم الدربُ يسير ؟
أم كلانا واقفٌ والــدهــر يجرى ؟

لست أدرى ؟

ليتَ شعرى وأنا فى   عالم الغيب الأمــين
أتــرانى كنت أدرى   أننى فيــه دفــين ؟

وبأنى ســوف أبدو   وبأنى ســأكون ؟
أم ترانى كنت لا أد   رك شيئاً ؟

لست أدرى

أترانى قبلمــا أصبحتُ إنساناً سويــا
كنتُ محــواً أو محــالاً   أم ترانى كنتُ شيــئا
ألهــذا اللغــز حــل   أم سيبــقى أبديــا
لســت أدرى ولمــاذا   لست أدرى ؟

لست أدرى

قد دخلت الدير أستنطق فيه الناسكينا
فإذا القوم من الحيرة مثلي باهتونا
غلب اليأس عليهم فهم مستسلمونا
وإذا بالباب مكتوب عليه :
لست أدرى

قد رأيت الشهب لا تدرى لماذا تشرق
ورأيت السحب لا تدرى لماذا تغدق
ورأيت الغاب لا تدرى لماذا يورق
فلماذا كلها فى الجهل مثلى ؟
لست أدرى

إنى جئت وأمضى وأنا لا أعلم
أنا لغز وذهابى كمجيئى طلسم
والذى أوجد هذا اللغز لغز مبهم
لا تجادل ذا الحجى من قال : إنى
لست أدرى

Iliya Abu Madi : poète libanais (1890-1957) émi aux Etats-Unis en 1912, il y publia à New York une re vue arabe.S'exprimant dans une langue simple, utilisa une technique qui reste classique en dépit de certain libertés, il décrit le malaise des intellectuels arab dépaysés.

TRADUCTION PROPOSEE

Je ne sais pas

Elya Abu Madi

Je suis venu, d'où ? Je ne sais pas
et pourtant je suis bien là.
J'ai vu devant moi, un chemin, alors j'ai marché
Je vais continuer à marcher, que je l'ai voulu ou non
Comment suis-je venu ? Comment ai-je vu mon chemin ?
Je ne sais pas

Suis-je nouveau ou ancien, dans cette existence ?
Suis-je libre sans chaînes ou emprisonné enchaîné ?
Suis-je le maître de mon âme dans ma vie ? Ou suis-
je conduit ?
Je souhaiterais le savoir, mais
Je ne sais pas

Et mon chemin, quel est mon chemin ? Est-il long ou
est-il court ?
Monterais-je dans le chemin ? ou descenderais-je plus
profondément ?
Est-ce moi qui marche, est-ce le chemin qui mène
Où sommes-nous tous deux immobiles tandis que le temps
court ?
Je ne sais pas.

Je désire connaître mon état ; lorsque j'étais dans

un monde inconnu.

Penses-tu que je savais que j'étais caché là-dessus ?

Et que j'allais apparaître? et que j'allais exister ?

Ou bien, penses-tu que je ne savais rien ?

Je ne sais pas

Penses-tu qu'avant de devenir un Homme normal

J'étais un Néant, ou un Impossible ? ou j'étais chose?

Cette énigme se dénouera-t-elle,ou se posera-t-elle éternellement ?

Je ne sais pas et pourquoi je ne sais pas ?

Je ne sais pas

Je suis entré dans le couvent, cherchant chez les moines une réponse à ma question.

Je les ai trouvés comme loi, stupéfaits devant la perplexité.

Vaincus par le désespoir, ils se sont résignés.

Et on écrit sur la porte :

Je ne sais pas

Je pense que les étoiles ne savent pas pourquoi elles s'élèvent ?

Je pense que les nuages ne savent pas pourquoi ils coulent ?

Je pense que la forêt ne sait pas pourquoi les feuilles lui poussent ?

Pourquoi sont-ils ignorants comme moi ?

Je ne sais pas

Je suis venu et je pars sans rien savoir.
Je suis une énigme et mon départ comme mon arrivée
sont indéchiffrables.
Et celui qui invente cette énigme est lui-même une
énigme mystérieuse.
Ne discute pas avec le sage qui dit :

Je ne sais pas.

OooO

أَنْتَ وَ أَنَا

للشاعر أحمد شوقي

يَحْكُونَ أَنَّ رَجُلًا كُرْدِيًّا ‏ ‏ كَانَ عَظِيمَ الجِسْمِ هَمْشَرِيًّا

وكان يُلْقِى الرُّعْبَ فى القُلُوبِ ‏ ‏ بِكَثْرَةِ السِّلاحِ فى الجُيُوبِ

. . .

وكُلَّما مَرَّ هُنَاكَ وهُنَا ‏ ‏ يَصِيحُ بالناسِ: أَنَا! أَنَا! أَنَا!

نَمَى حَدِيثُه إلى صَبِيّ ‏ ‏ صغيرِ جسمٍ بَطَلٍ قَوِى

لا يَعْرِفُ الناسُ له الفُتُوَّهْ ‏ ‏ وليس مِمَّنْ يَدَّعُون القُوَّهْ

فقالَ لِلقَوْمِ سأُذرِيكم به ‏ ‏ فَتَعْلَمُونَ صِدْقَهُ من كِذْبِهِ

وسارَ نحوَ الهَمْشَرِيّ فى عَجَلْ ‏ ‏ والناسُ مما سيكونُ فى وَجَلْ

ومَدَّ نحوَه يَمِيناً قاسِيَهْ ‏ ‏ بِضَرْبَةٍ كادَتْ تكونُ القاضِيَهْ

فلمْ يُحَرِّكْ ساكِناً ولا ٱرْتَبَكْ ‏ ‏ ولا ٱنْتَهَى عن زَعْمِهِ ولا تَرَكْ

بلْ قالَ للغالِبِ قَوْلًا لَيِّنَا: ‏ ‏ الآنَ صِرْنا ٱثْنَيْنِ: أَنْتَ وأَنَا!

Ahmad Chawqi : poète égyptien (1868-1932). Pendant la première guerre mondiale, il dût s'exiler en Espagne à cause de ses sympathies pro-turques. Après son retour en Egypte, sa renommée grandit au point qu'il fut proclamé "le prince des poètes". Il est l'auteur d'un recueil de poèmes (4 vol.) et des pièces de théâtre en vers et aussi de fables en vers.

TRADUCTION PROPOSEE

Toi et moi

Ahmad Shawqi

On raconte qu'il était une fois un homme kurde

Son corps était grand, son âme me chante

Son aspect évoquait la peur dans chaque coeur

Car ses poches étaient pleines d'ormes

Chaque fois, il passait ici ou là

Il criait à tout le monde : moi, moi, moi

Son histoire est parvenue aux oreilles d'un enfant

Son corps était petit,mais il était fort et brave

Il n'était pas connu pour ses qualités mâles

Il n'était pas compté parmi ceux qui se vantaient de leurs forces

Pourtant, il dit aux gens : je vais vous le faire découvrir

Ainsi vous pourriez distinguer les vérités des mensonges

Il avança vers le méchant en hâte

Et tout le monde regardait ce qui allait se passer avec crainte

Il lui donna un coup droit dur un coup qui fallait être le dernier

Le méchant n'a pas répondu, n'a pas été embarrassé

Mais il n'a pas cessé de répéter ses mensonges.

Seulement il dit au vainqueur avec une douce voix :

Maintenant,nous sommes devenus deux : toi et moi.

مذكرات طالب مصري في باريس

١٩٢٥

توفيق الحكيم

أسرع « محسن » وارتدى ثيابه ، ووقف بباب الفندق ينتظر خروجها ؛ فهو قد أدرك أنها لابد خارجة بعد قليل ! . . . وهو يعلم أن شباك تذاكر « الأوديون » يفتح فى الساعة الحادية عشرة ، ولم يخب ظنه ؛ فقد سمع صوتها بعد لحظة وهى تنزل السلم سائلة صاحبة النزل عن بريد الصباح . فاستعد وضبط أعصابه ، وما كادت تدنو منه حتى تقدم إليها ، ورفع قبعته السوداء ، فرفعت أهدابها الجميلة وسددت إليه عينيها الفيروزيتين . فارتبج عليه ، ولم يعرف كيف يبدأ الكلام ! . . . وخيل إلى الفتاة أنها رأت هذا المعطف ، وهذه القبعة السوداء . من قبل ، وبدا على وجهها أنها تذكرته ! . . . فما إن رأى « محسن » منها ذلك حتى قال من فوره :

— نعم ، أنا ! هو ! . . . فابتسمت قليلا ، غير أنها قالت :

— هو من ؟ . . .

فخجل الفتى وارتبك ، ورأت الفتاة خشونة ردها عليه فاستدركت :

— إن لم أخطئ الظن ، فأنت يا سيدى « زبونى » !! . . .

— نعم . . . أنا هو « زبونك » الدائم !! . . . ولى الشرف أن أكون كذلك ! . . .

— وما جاء بك إلى هذا الحى الذى لا يعرفه الأجانب ؟ . . . معذرة عن فضولى !!! . . .

— فضولك يا سيدتى هو كل ما أرجو وما أحب . . . جاء بى إلى

Tawfiq al-Hakim (1898-   ) : Dramaturge et romancier égyptien ; il a écrit "Journal d'un Substitut de campagne", "L'âme retrouvée", roman de réveil de l'Egypte, "Oedipe-roi","Pygmalion", "shahrazad". Plusieurs de ses ouvrages sont traduits en Français.

هذا الحى : : : الفضول ! . : : فابتسمت وقالت :

– أيضاً ! . . .

– بل شيء أكبر جداً من هذا . . .

واحمر وجهه قليلا ، وخشى أن يكون الموقف قد طال ، وأنه قطع عليها السير ، فأبدى لها أسفه سريعاً . . . وتنحى عن طريقها واستأذنها فى أن يسير إلى جانبها قليلا حتى يتم حديثه . . . فأذنت له ومشيا إلى محطة « المترو » ، وهو يقول :

– إنى جئت إليك أحجز محلا لمشاهدة قصة هذا المساء ! . . .

– شباك التذاكر ليس هنا ! . . . إنه هناك فى المسرح ! . . .

– وما يمنع أن يكون فى أى مكان تحلين فيه ؟! . . . هو الذى يجب أن يتبعك ! . . . ككل شيء وكل إنسان ! . . .

فالتفتت إليه تستجلى أمره ؛ وكأنما أدركت قليلا حقيقة غرضه :

– وكيف عرفت أنى أقطن هذا الحى ، وهذا الفندق ؟ . . .

– عجباً ! . . . أتقطنين هذا الحى ، وهذا الفندق ؟ ! . . .

إذن أنت تقطنين هذا الحى وهذا الفندق ! . . .

فنظرت إليه فاحصة ، كمن ينظر إلى مخلوق عجيب ، ولكنه مضى يقول :

– وافرحتاه ! . . . أنا أيضاً أقطن هذا الحي ، وهذا الفندق ! . . .

فقالت فى لهجة المستريب :

– منذ زمن طويل ؟! . . .

– منذ . . . لست أدرى : . : نعم : . . منذ زمن طويل ! : : :

فلم تنبس الفتاة ، وساد بينهما صمت عميق : : : وشعر « محسن » ببرد يكتنف الموقف ورأى محطة « المترو » قد أصبحت منهما على قيد خطوات ، وخشى أن تضطره هى فجأة إلى الافتراق عنها ، لم يقل بعد شيئاً يثبت إلى الأرض هذه الصلة الطائرة ... فاندفع يقول فى غير تبصر:

ـــ ما أجمل هذا الصباح ! . : . لقد استيقظت على أغنية « كارمن » تتصاعد من نافذة تحت نافذتى ! . . . لكن . . . بأى صوت وأى غناء !! . . :

وكأن الفتاة لم تسمع شيئاً ؛ فقد لزمت الصمت ، وكانت قد دنت من سلم « المترو » الأرضى ، فالتفتت إلى « محسن » ومدت يدها إليه قائلة ـــ فى صوت كله تحفظ ، كأنها تخاطب شخصاً لا تعرفه ، ولاتحرص على أن تعرفه :

ـــ عم صباحاً يا سيدى ! . . .

وهبطت السلم واختفت فى لمح البصر ، تاركة الفتى فى مكانه ؛ كتمثال من الرخام قد غطاه الجليد ! . : :

• • •

ثاب « محسن » إلى رشده ، ولكن الدهش لم يفارقه ، لماذا تركته على هذا النحو ؟! . . . أكان مسرفاً فى حديثه ؟ : : : ولكن لماذا ؟ ::: وماذا كان يجب عليه إذن أن يقول ؟ ! . . :

واسترسل فى التفكير برهة ، يقلب الأمر على وجوهه : : : إلى أن انتهى به حديث النفس إلى شاطئ هادئ : الرجاء ، والرضى بما حدث حتى اليوم ، فإن حياته منذ اليوم إلى جوارها شىء ليس بالقليل ، بل إنه

الآن يستطيع أن يعرف عنها الكثير : : . يستطيع أن يعرف اسمها على الأقل وأن يعرف مع من تعيش هنا ! . . . ولم يفكر « محسن » أكثر من ذلك ، فقد جرى لساعته إلى الفندق ، وصعد إلى الطابق الرابع ، وبحث عن الحجرة التى تقع أسفل حجرته ، وقرأ رقمها : « ٢٨ » ، ثم نزل فى الحال إلى صاحبة الفندق ، فحياها فى ابتسامة رقيقة ، وحرك شفتيه متردداً لا يدرى كيف يصل إلى غرضه دون أن يبدو عليه شىء ، ولكن المرأة ابتدرته :

— أراض عن حجرتك يا سيدى ؟ . . .

ففتح هذا السؤال الطريق للفتى ، وقال :

— لا بأس بها . . . وإن كنت أفضل الحجرة السفلى ؟ . . .

— السفلى ! . . ! فى الطابق الرابع ؟ . . . إنها مشغولة يا سيدى ! . . .

— تشغلها أسرة ؟ ! . . :

— كلا ياسيدى . . . بل آنسة بمفردها ! . . .

فأخفى الفتى سروراً كاد يشرق به وجهه :

— بمفردها ؟! . . . ثم استطرد فى الحال :

— نعم ! . : . إن الحرب الكبرى قد جعلت الفتاة هنا كالشاب ، تسعى وراء رزقها بمفردها ! . . . نعم ! . . . هذه الآنسة ، إن صدق ظنى ؛ فهى عاملة شباك التذاكر بمسرح الأوديون ! . . .

— صدق ظنك يا سيدى ! . . .

— نعم ! . . : إنى أختلف إلى الأوديون كثيراً . . . هى ، إن صدقت ذاكرتى : « مدموازيل . . . مارى » ؟ ! . . :

فابتسمت المرأة ابتسامة ، لا أحد يدرى : إن كانت تنم عن خبث

ومكر وإدراك ، أو أنها لا تتم إلا عن بساطة وملاطفة :

ـ خانتك ذاكرتك هذه المرة يا سيدى ، إنها ندعى « مدموازيل سوزى ديبون » ! . . .

ـ « سوزى » ؟! . .

انزلق هذا اللفظ من بين شفتيه ، وهو فى نشوة من فرح داخلى يشبه الذهول ، وتنبه من فوره ، وضبط نفسه ، والتفت إلى المرأة وقال :

ـ أشكرك يا سيدتى على هذا الوقت الذى أضعته عليك . . . أشكرك ! . . .

ثم تركها وخرج إلى الطريق سريعاً يهمس : ـ « سوزى » ! . . :

قضى « محسن » بقية الصباح جالساً على مقعد فى حديقة « لوكسمبرج » سارحاً فى أحلامه الكثيرة . . . لقد كان يأتى إلى هذا المكان بعد ظهر الأيام الأولى من مجيئه إلى باريس ، وكان يصحبه مواطن أكبر منه سناً . . . وكان هذا شيخاً يدرس فى الأزهر ، وقد جاء « باريس ليكمل دراسته العليا ـ ليس، كما كان يدرس « محسن » الحقوق والآداب ـ ولكن لدراسة الدين المقارن . . .

لقد كان حرًّا طليقاً . . . يحب فى باريس هى النساء ، وكان عقله لا ينفتح لأى أدب ، ماعدا النصوص الدينية فى الكتب المقدسة ، وحتى هذه ما كان يدرك كل معانيها الخفية . . .

وكان من عادته أن يتنزه فى حدائق « لوكسمبرج » للتطلع إلى سيقان السيدات الجميلات . . .

وفى الليلة التى كان يزمع فيها العودة إلى مصر ، قص على « محسن »

قصة طريفة ، قال :

تعرفت يوماً على شيخ ذى لحية بيضاء فى الحديقة ، جاء مثلى يتأمل السيقان الجميلة ، وكان اسمه « أناتول » . . . وكنا نتقابل عصر كل يوم على نفس المقعد ، ونتفرج معاً على نفس الشىء ، وقد جمع بيننا غرض واحد ، وظروف واحدة . . .

وفى عصر يوم التقيت بصديقى « أناتول » فى شارع « سان ميشيل » فسرنا معاً ، وقد تشابكت الأذرع بيننا بغير كلفة فى صداقة ومحبة ، ثم اتجهنا إلى الحدائق ... وكان فى ذلك الوقت ينعقد مؤتمر الصلح فى « فرساى » ، وكانت مصر قد أرسلت وفدها الوطنى إلى باريس ليسمع صوتها ، ومطالبتها بالاستقلال . . .

وما إن وصل الوفد إلى باريس حتى وجد كل الأبواب موصدة فى وجهه ، ولم تقبل أى جريدة أن تكتب سطراً واحداً عن مهمة الوفد ، وكاد يفشل فى مهمته . . .

وبينما كان واحد من رجال الوفد يتمشى مصادفة فى شارع « سان ميشيل » رآنى وأنا ممسك بذراع الشيخ ، فعرفنى على التو ، وكانت فرحته لا تقاس ، وكأنى هبطت عليه من السماء . . .

قال : — أتعرف جيداً هذا السيد . . . ؟ !

قلت : — أى سيد . . . هذا العجوز الذى يصاحبنى . . ؟ !

قال : — نعم . . . هذا أكبر كاتب فى باريس . . .

قلت :

— هذا الخرف « البصباص » . . . ؟ !

— إنه « أناتول فرانس » بعينه : : : بلحمه ودمه : : : ألم تسمع قط الناس يتكلمون عن « أناتول فرانس » . : : ؟

— لا . : .

— يا غبى . . . ! يكفينا منه سطران وننجح فى مهمتنا : : :

— ماذا . . . ؟ من ذلك العجوز أناتول . . . ؟

— حاول أن تقدمنى إليه ، فإنك بذلك تقدم خدمة جليلة للوطن:::

ولبثت لحظة دهشاً فاغر الفم . : . ثم أخذت أبحث عن صديقى « أناتول » . . . وأخيراً عثرت عليه فى مقعده المعتاد ، واقتربت منه ، ولأول مرة تكلمت معه فى شىء من الاحتشام قائلا :

— سيدى . . . أنت رجل عظيم . . . أنت أكبر كاتب فى فرنسا . : . اغفر لى غباوتى . . .

دهش « أناتول فرانس » فى بادئ الأمر ، ثم قام : وعلامات الحزن بادية عليه . . . لقد كشف سره ذلك الدخيل الذى التقى بنا فى الطريق ، ثم مد لى يده قائلا بلهجة حزينة :

— يا للخسارة . . . لقد انتهت صداقتنا . : :

وتركنى لأسير وحيداً . . .

ولم تمض بضعة شهور حتى كان « أناتول فرانس » يكتب مقدمة لكتاب « صوت مصر » — نشره « دكتور مرجريت » — يدافع فيها عن مصر واستقلالها . : :

TRADUCTION PROPOSEE

Mémoire d'un étudiant égyptien
à Paris : 1925

Tawfiq al-Hakim

Mohsen se dépêcha, mit son vêtement puis descendit se poster à la porte de l'hôtel pour la voir sortir. Il savait qu'elle sortira et bientôt sans aucun doute, car le guichet de l'Odéon ouvrait à onze heures. Il ne fut pas déçu, une minute plus tard, il l'entendit qui demandait à la gérante le courrier du matin. Il se prépara, en essayant de se maîtriser. A peine fut-elle près de lui, il s'avança vers elle en levant son chapeau noir. La jeune fille le fixa de ses beaux yeux d'émeraude dont les longs cils sont très formés. Cela suffit à faire perdre toute contenance à Mohsen, qui ne sut par où commencer. Cependant, la jeune caissière le regardait toujours, et son visage semblait dire qu'elle avait déjà vu ce pardessus et ce chapeau noirs. Aussi Mohsen finit-il par déclarer :

- Oui, c'est bien lui...

- Lui ? ... Mais qui donc ? demanda-t-elle en souriant à peine.

Tout confus, le jeune homme fut incapable de répondre. Aussi, comme pour corriger ce que sa question avait eu de trop dur, la jeune fille reprit :

- Si je ne me trompe pas, Monsieur, vous êtes mon client !

- Oui, mademoiselle, votre éternel client, et il ne saurait y avoir de plus grand honneur pour moi.

- Excusez je vous prie, ma curiosité : qu'est-ce qui vous a amené dans ce quartier que les étrangers ne connaissent pas ?

- Votre curiosité, mademoiselle, est ce que je souhaite et aime le plus ... Ce qui m'a amené dans ce quartier , c'est ... précisément ... la curiosité ...

- Aussi ! dit-elle en souriant.

- Mais oui ... ou plutôt, un sentiment beaucoup plus fort.

Mais Mohsen s'interrompit, en rougissant. Il eut peur d'avoir été indiscret en retenant la jeune fille trop longtemps. Aussi lui présenta-t-il ses excuses ; puis il s'écarta de son chemin, en la priant toutefois de lui permettre de l'accompagner quelques instants pour continuer la conversation. Elle l'y autorisa, et ils marchèrent ensemble jusqu'au métro.

- J'étais venu retenir une place pour la pièce de ce soir !

- Mais le guichet !... n'est pas ici. Il est là-bas, au théâtre.

- Pourquoi ne se trouverait-il pas partout où vous êtes ? Il devrait vous suivre, comme toute chose et tout être !

Elle le regarda un instant, comme si elle essayait de comprendre son véritable but ; puis elle lui demanda :

- Comment savez-vous que j'habite ce quartier et cet hôtel ?

- Ah !... Vous habitez ce quartier et cet hôtel! ... Vraiment ?

- Donc vous habitez ce quartier et cet hôtel ?

Elle le regarda encore, mais cette fois, comme si elle regardait un être étrange.

- Quelle joie ! continuait Mohsen. Moi aussi, j'habite ce quartier et cet hôtel...

- Depuis longtemps ? questionna-t-elle d'un ton plein de doute.

- Oh ! Oui... ou plutôt, je ne sais trop ... Peut-être ... c'est-à-dire, oui, oui... depuis longtemps !

La jeune fille n'ouvrit plus la bouche, et un profond silence régna entre eux ...

Mohsen en fut tout refroidi et, comme la station du métro n'était plus qu'à quelques pas, il craignit que la jeune fille ne fut contrainte à le quitter alors qu'il ne lui avait encore rien dit, pour attacher à la terre une relation encore volante. Aussi se lança-t-il sans réfléchir dans un flot de paroles :

- Quelle belle matinée, n'est-ce pas ? C'est la chanson de Carmen qui m'a réveillé, ce matin, en mon-

tant de la fenêtre qui se trouve au-dessous de la mienne ... Ah ! quelle voix ! quel chant !

La jeune fille continua de garder le silence, comme si elle n'avait rien entendu. Elle venait d'arriver au métro, et elle tendit la main à Mohsen, en lui disant d'un ton réservé, comme si elle parlait à une personne qu'elle ne connaissait pas et qu'elle ne tenait pas de connaître :

- Au revoir, Monsieur !

Puis, elle prit l'escalier et s'éclipsa, rapidement, laissant le jeune homme à sa place, transformé en statue de marbre couverte de neige...

+
\+ +

Mohsen fut longtemps avant de revenir de sa stupeur. Il ne parvenait pas à comprendre pourquoi elle l'avait quitté ainsi ... Avait-il trop parlé ? ... mais pourquoi ? ... Et qu'aurait-il dû dire ?

Il poursuivit quelque temps ses réflexions, examinant ces problèmes sous toutes ses formes et finit par conclure qu'après tout il était bien loin d'avoir à se plaindre de ce qui lui était arrivé jusqu'à ce moment. Un immense espoir l'envahit. Déjà, ne vivait-il pas près d'elle ? N'était-ce pas le plus grand bonheur ? ... De plus, que de renseignements il allait pouvoir se procurer sur son compte ? ... N'allait-il

pas, au moins, connaître enfin son nom et avec qui vivait-elle ?

Sans réfléchir davantage, Mohsen retourna précipitamment à l'hôtel, grimpa à toutes jambes au quatrième et chercha la chambre qui se trouvait au-dessous de la sienne. Il lit n°38. Il redescendit tout de suite chez la gérante, la salua le plus gentiment possible, mais, au moment de parler, hésita, ne sachant comment atteindre son but sans se trahir. Heureusement, la dame le devança :

- Etes-vous satisfait de votre chambre,Monsieur?

- Pas mal, répondit le jeune homme, enchanté de voir ainsi la conversation, engagée. Pourtant, j'aurais préféré la chambre au-dessous.

- Au-dessous ? Au quatrième ... Elle est occupée, Monsieur ...

- Par une famille ?

- Non, Monsieur, par une jeune fille seule.

Le jeune homme cacha une joie qui allait éclater sur son visage.

- Seule ! s'exclama-t-il.

Puis il ajouta :

- Il est vrai que, depuis la grande guerre, les jeunes filles sont devenues ici comme les jeunes gens. Elles cherchent à gagner leur vie ... Ainsi, si je ne me trompe, cette jeune fille est caissière au théâtre de l'Odéon;

- C'est exact, Monsieur !

- En effet, je vais souvent à l'Odéon et, si j'ai bonne mémoire, cette caissière s'appelle mademoiselle ... mademoiselle ... Marie ...

- Excusez-moi, Monsieur, corrigea la gérante avec un sourire dont il était difficile de savoir s'il était plein de malice ou de complaisance et simplicité. Votre mémoire vous a trahi, cette fois. Elle ne s'appelle pas Marie, mais Suzy Dumont.

- Suzy !

Et ce mot glissa sur les lèvres de Mohsen comme une liqueur délicieuse et enivrante. Mais il ne voulut rien laisser paraître de la joie qui l'enveloppait. Il se domina et dit simplement à la gérante :

- Merci beaucoup, Madame !... Excusez-moi, je vous prie, pour le temps que je vous ai fait perdre.

Puis il se hâta de la quitter et de sortir ... Dans la rue, il ne cessait de murmurer, tout en marchant :

- Suzy ! ... Suzy !

+
\+ +

Sur un banc au jardin du Luxembourg, Mohsen passa le reste de la matinée, laissant libre cours à ses rêveries. Là, aux premiers jours de son arrivée à Paris, il venait chaque après-midi, accompagné d'un

compatriote plus âgé que lui. Celui-ci était un ancien jeune cheik, étudiant de l'Azhar. Otant son turban, il avait été envoyé, lui aussi, à Paris pour y poursuivre des études supérieures, non pas le Droit et les Lettres comme Mohsen, mais les religions comparées. C'était un homme libre. Tout ce qui l'intéressait à Paris, c'étaient les femmes. Son esprit était fermé à toute culture sauf aux textes rigides des livres saints,dont d'ailleurs le sens profond lui échappait souvent. Il avait l'habitude de se promener dans le jardin du Luxembourg pour y regarder les jolies jambes. A la veille de son retour en Egypte, il avait raconté à Mohsen une anecdote amusante.

- Un jour, je fis la connaissance, au jardin, d'un vieux monsieur à barbe blanche qui venait lui aussi regarder les jambes des femmes. Il s'appelait Anatole. Nous nous retrouvions tous les deux tous les jours à la fin de l'après-midi, sur le même banc regardant les mêmes jambes. Ainsi, une certaine intimité et un certain lien nous attachaient l'un à l'autre. Rencontrant mon ami Anatole, un après-midi, sur le boulevard Saint-Michel, je le pris par le bras amicalement et familièrement, et nous nous dirigeâmes vers le jardin. C'était au temps du Congrès de la Paix de Versailles. L'Egypte révolutionnaire venait d'envoyer une délégation nationale à Paris, pour faire entendre aux congressistes sa voix et qu'elle réclamait son indépendance. Dès son arrivée à Paris, cette délégation trouva

devant elle toutes les portes fermées. Pas un journal ne daigna lui consacrer deux lignes. La délégation risquait son échec. Un de ses membres, se promenant par hasard boulevard Saint-Michel, me reconnut bras dessus, bras dessous avec le vieux monsieur. Il cria de joie comme si je tombais sur lui de ciel.

- Dis donc, tu le connais bien, ce monsieur ?
Un peu surpris par le ton, je balbutiai :

- Quel monsieur ? Ce vieux là ?

- C'est le plus grand écrivain de France !

- Ce vieux polisson ?

- C'est Anatole France en personne, en chair et en os ! N'as-tu jamais entendu parler d'Anatole France?

- Non.

- Idiot ! Il nous suffit de deux lignes de lui pour réussir notre tâche.

- Quoi ! ce vieil Anatole...

- Tâche de me présenter ... Tu rendrais un très grand service au pays.

Je restai bouche bée un moment, puis je m'en fus chercher mon camarade, Anatole. Je le retrouvai sur le banc habituel. M'approchant de lui, je lui adressai pour la première fois quelques paroles polies:

- Excusez-moi ! Vous êtes un grand homme, paraît-il, Monsieur Anatole ! ... Le plus grand écrivain de France !

Surpris, Anatole France se leva brusquement. Désolé d'avoir été identifié par cet ami de passage, il me tendit la main tristement :

- Monsieur, c'est dommage ! Notre amitié est finie.

Et il me quitta pour s'en aller tout seul.

Néanmoins, quelques mois plus tard, Anatole France écrivait la préface d'un livre publié par Victor Marguerite "La voix de l'Egypte" pour défendre l'indépendance égyptienne.

Genre et pluriel interne (irrégulier)

Abréviations :

S : singulier ; G : genre ; P : pluriel ;
م : masculin ; ث : féminin ; ص : adjectif.

S	G	P
ا		
إِبْن	م	أَبْناء
أَخ	م	إِخْوَة
أُخرى	ث	أُخَر
أَدَب	م	آداب
أُذُن	ث	آذان
أَرْض	ث	أَراضي
أُسبوع	م	أَسابيع
أُستاذ	م	أَساتِذَة
أُسْرَة	ث	أُسَر
اِسْم	م	أَسْماء
أَسير	م	أَسْرى
إِصْبَع	ث	أَصابِع
أُغْنِيَة	ث	أَغاني
أَلْف	م	آلاف
أَمْر	م	أُمور
أَمين	م	أُمَناء
ب		
باب	م	أَبْواب
باخِرة	ث	بَواخِر
بَحْث	م	أَبْحاث
بَحْر	م	بُحور
بُرْج	م	أَبْراج
بَطَل	م	أَبْطال
بَطْن	م	بُطون
ت		
تَذْكِرة	ث	تَذاكِر
تَقْرير	م	تَقارير
تِمْثال	م	تَماثيل
ج		
جائِزة	ث	جَوائِز
جانِب	م	جَوانِب
جَدّ	م	جُدود
جَديد	م	جُدُد
جِسْم	م	أَجْسام
جُمْرُك	م	جَمارِك
جِهاز	م	أَجْهِزَة
ح		
حائِط	م	حَوائِط
حُجْرَة	ث	حُجَر
حَديث	م	أَحاديث
حَديقَة	ث	حَدائِق
حِذاء	م	أَحْذِية
حُرّ	ص م	أَحْرار
حَرْف	م	حُروف
حَقيبَة	ث	حَقائِب
حَلّ	م	حُلول
حَيّ	م	أَحْياء
خ		
خال	م	أَخْوال
خَمْر	ث	خُمور
د		
دَخيل	ص م	دُخَلاء
دَرْب	م	دُروب
دَقيقَة	ث	دَقائِق
دُكْتور	م	دَكاتِرة
دَم	م	دِماء
دَوْر	م	أَدْوار
دَوْلَة	ث	دُوَل
دَيْر	م	أَدْيِرَة
دِين	م	أَدْيان
ذ		
ذِراع	ث	أَذْرُع
ر		
رَأْس	م	رُؤوس
رُبْع	م	أَرْباع
رَجُل	م	رِجال
رَقَبَة	ث	رِقاب
رِجْل	ث	أَرْجُل
رَقَم	م	أَرْقام

ز

P	G	S
أَزْمِنَة	مـ	زَمَن
أَزْواج	مـ	زَوْج

س

P	G	S
سِيقان	ث	سَاق
أَسْباب	مـ	سَبَب
سُدود	مـ	سَدّ
أَسِرَّة	مـ	سَرِير
سُطوح	مـ	سَطْح
سُطور	مـ	سَطْر
سُقوف	مـ	سَقْف
سَكاكين	ث	سِكِّينَة
أَسْلِحَة	مـ	سِلاح
سَلالِم	مـ	سُلَّم
أَسْماك	مـ	سَمَك
سادة	مـ	سَيِّد

ش

P	G	S
شُبّان	مـ	شَابّ
شَوارِع	مـ	شَارِع
شُقَق	ث	شَقَّة
شَوْك	ث	شَوْكَة
أَشْياء	مـ	شَيْء
شُيوخ	مـ	شَيْخ
شَواطِئ	مـ	شاطِئ
شَبابيك	مـ	شُبّاك
أَشْخاص	مـ	شَخْص
شُعور	مـ	شَعْر
أَشْعار	مـ	شِعْر
شِفاه	ث	شَفَة

ص

P	G	S
صِبْيان	مـ	صَبِيّ
صُحُف	ث	صَحِيفَة
صُدور	مـ	صَدْر
أَصْدِقاء	مـ	صَدِيق
أَصْوات	مـ	صَوْت
صُوَر	ث	صُورَة
صِيَغ	ث	صِيغَة

ض

P	G	S
ضَمائِر	مـ	ضَمِير

ط

P	G	S
طَوابِق	مـ	طابَق
طُرُق	مـ	طَرِيق
أَطْفال	مـ	طِفْل
طَلاسِم	مـ	طِلَّسْم
طُلَقاء	مـ	طَلِيق
طِوال	مـ	طَوِيل

ظ

P	G	S
ظُهور	مـ	ظَهْر

ع

P	G	S
عَوالِم	مـ	عالَم
عُلَماء	مـ	عالِم
عَجائِز		عَجُوز
عَرائِس	ث	عَرُوسَة
أَعِزّاء	مـ ص	عَزِيز
عُظَماء	مـ ص	عَظِيم
عُقول	مـ	عَقْل
أَعْمام	مـ	عَمّ
عَناوين	مـ	عُنْوان

غ

P	G	S
أَغْبِياء	ص مـ	غَبِيّ
أَغْراض	مـ	غَرَض
غُيوب	مـ	غَيْب

ف

P	G	S
فِتْيان	مـ	فَتًى
فُحوص	مـ	فَحْص
أَفْراح	مـ	فَرَح
أَفْعال	مـ	فِعْل
فَنادِق	مـ	فُنْدُق
فُوَط	ث	فوطَة

ق

P	G	S
قُوّاد	مـ	قائِد
قَواعِد	ث	قاعِدَة
أَقْدام	ث	قَدَم
قُدَماء	ص مـ	قَدِيم
قِصَص	ث	قِصَّة
أَقْوام	مـ	قَوْم
أَقْوِياء	ص مـ	قَوِيّ

ك

P	G	S
كُتّاب	مـ	كاتِب
أَكْتاف	ث	كَتِف
أَكْراد	ص مـ	كُرْدِيّ
أَكْمام	ث	كُمّ

S	G	P
ل		
لَحْم	مـ	لُحوم
لِحْيَة	ث	لِحىً
لِسان	مـ	أَلْسِنَة
لُعْبَة	ث	لُعَب
لُغْز	مـ	أَلْغاز
لَفْظ	مـ	أَلْفاظ
لَيْلَة	ث	لَيالي
م		
ماء	مـ	مِياه
مَتْحَف	مـ	مَتاحِف
مَحَلّ	مـ	مَحالّ
مَخْزَن	مـ	مَخازِن
مَرْحَلة	ث	مَراحِل
مَسْرَح	مـ	مَسارِح
مَدينَة	ث	مُدُن
مَصْعَد	مـ	مَصاعِد
مَطَر	مـ	أَمْطار
مَطْعَم	مـ	مَطاعِم
مَعْهَد	مـ	مَعاهِد
مَقْعَد	مـ	مَقاعِد
مَكان	مـ	أَمْكِنَة
مَكْتَب	مـ	مَكاتِب
مِلْعَقة	ث	مَلاعِق
مَنْزِل	مـ	مَنازِل
مَوقِف	مـ	مَواقِف
مَيْدان	مـ	مَيادين
ن		
ناصِيَة	ث	نواصي
نِصْف	مـ	أَنْصاف
نَفْس	ث	نُفوس
نَهْر	مـ	أَنْهار
و		
وَجْه	مـ	وُجوه
وَطَن	مـ	أَوْطان
وَفْد	مـ	وُفود
وَقْت	مـ	أَوْقات
ي		
يَد	ث	أَيْدي
يَوْم	مـ	أَيّام

Groupes et nom d'action

Abréviations :

Pr : présent ; Pa. : passé ; N.A. : nom d'action

(   ) : voir verbe.

N.A.	Pr.	Pa.
ابْتِدار	يَبْتَدِر	ابْتَدر
ابْتِسام	يَبْتَسِم	ابْتَسم
	(بَدا)	أَبْدو
إبْصار	يُبْصِر	أَبْصَر
إباء	يأبى	أَبَى
	بَقِيَ	أَبْقَى
اتِّجاه	يَتَّجِهُ	اتَّجَه
اتِّسام	يَتَّسِمُ	اتَّسَم
	(تَمَنى)	اتَمَنّى
إتْيان	يَأْتِي	أَتى
حُبّ	يُحِبّ	أَحَبّ
	حَجَزَ	احجز
إحْضار	يُحْضِرُ	أَحْضَر
احْمِرار	يَحْمَرّ	احْمَرّ
اخْتِلاف	يَخْتَلِفُ	اخْتَلف
اخْتِفاء	يَخْتَفى	اخْتَفى
أَخْذ	يَأْخُذ	أَخَذَ
إخْفاء	يُخْفى	أَخْفَى
إدْراك	يُدْرِك	أَدْرك
	(دَرَى)	أدري
ادِّعاء	يَدَّعِي	ادَّعى
	(دَعا)	أدعو
إذْن	يأْذَن	أَذِنَ
إرادَة	يُريد	أَراد
ارْتِباك	يَرْتَبِكُ	ارْتَبك
ارتداء	يَرْتدي	ارْتدى

N.A.	Pr.	Pa.
	(رَجا)	أَرْجو
ارْسَال	يُرْسِل	أَرْسَل
	ركب	أركب
إزْماع	يُزْمِع	أَزْمَع
إسْتِخْراج	يَسْتَخْرِج	أَسْتَخْرَج
اسْتِجْلاء	يَسْتَجْلي	اسْتَجْلى
إسْتِرْسال	يَسْتَرْسِل	اسْتَرْسَل
اسْتِطاعَة	يَسْتَطيعُ	اسْتَطاع
اسْتِطْراد	يَسْتَطْرد	اسْتَطْرد
اسْتِفْهام	يَسْتَفْهِم	اسْتَفْهَم
اسْتِعْجال	يَسْتَعْجِل	اسْتَعْجَل
اسْتِعْداد	يَسْتَعِدّ	اسْتَعَدَّ
اسْتِكْتاب	يَسْتَكْتِبُ	اسْتَكْتَبَ
اسْتِنْطاق	يَسْتَنْطِق	اسْتَنْطَق
اسْتِيقاظ	يَسْتَيْقِظ	اسْتَيْقَظ
إسْراع	يُسْرِعُ	أَسْرَعَ
إشارَة	يُشير	أَشار
	(شاهَد)	أُشاهِدُ
إشْراق	يُشْرِق	أَشْرَقَ
	(شَكَرَ)	أَشْكُر
إصْباح	يُصْبِح	أَصْبَحَ
	(صَعَدَ)	أَصْعَدُ
إعْجاب	يُعْجِب	أَعْجَبَ
	(عَلِم)	أَعْلَم
إغْداق	يُغْدِقُ	أَغْدَق
	غَفَرَ	أَغْفِر
	(غارَ)	أَغور

N.A.	Pr.	Pa.
أفْساد	يُفْسِد	أَفْسَدَ
إقْبال	يُقْبِل	أَقْبَل
اقْتِراب	يَقْتَرِبُ	اقْتَرب
	(قال)	أَقُلّ
أكْتِناف	يَكْتَنِفُ	اكْتَنَفَ
أكْل	يَأْكُل	أكَلَ
الْتِفات	يَلْتَفِتُ	الْتَفَتَ
إلْقاء	يُلْقي	أَلْقى
	(مَضَى)	أَمْضي
انْتِظار	يَنْتَظِر	انْتَظَر
انْتِهاء	يَنْتَهي	انْتَهى
انْدِفاع	يَنْدَفِعُ	انْدَفَعَ
انْزِلاق	يَنْزَلِقُ	انْزَلَق
	(نَظَر)	أُنْظر
انْهِزام	يَنْهَزِم	انْهَزَم
	(هَبَط)	أهْبط
أيصال	يُوصل	أَوْصَل
ب		
بَحْث	يَبْحَثُ	بَحَثَ
بُدُوّ	يَبْدو	بدا
بَدْء	يَبْدَأُ	بَدَأَ
بَقاء	يَبْقى	بَقِيَ
ت		
	(أَتى)	تَأْتي
تَأَخُّر	يَتَأَخَّرُ	تَأَخَّر
تَأَمُّل	يَتَأَمَّل	تَأَمَّل

N.A.	Pr.	Pa.
	(اتَّسَم)	تتسم
	دَرَس	تَدْرُس
تَذَكُّر	يَتَذَكَّرُ	تَذَكَّر
تَرْك	يَتْرُك	تَرَكَ
	اسْتَجْلى	تَسْتَجْلي
	(سَعى)	تَسْعى
تَشابُك	يَتَشابَكُ	تَشابَك
	(أَشْرَق)	تُشْرِق
	(أَعْجَب)	تُعْجِب
تَعَلُّم	يَتَعَلَّم	تَعَلَّم
	(أَغْدَق)	تُغْدِق
تَغَيُّر	يَتَغَيَّر	تَغَيَّر
	(أَقْبَل)	تَقبل
تَقَدُّم	يَتَقَدَّم	تَقَدَّم
	(وَقع)	تَقع
تَكَلُّف	يَتَكَلَّفُ	تَكَلَّفَ
تَكَلُّم	يَتَكَلَّم	تَكَلَّم
تَمَني	يَتَمَنّى	تَمَنّى
تَنَبُّه	يَتَنَبَّه	تَنَبَّه
تَنَزُّه	يَتَنَزَّه	تَنَزَّه
ث		
ثَوْب	يَثُوب	ثاب
تَثْبيت	يُثَبِّت	ثَبَّت
ج		
مَجيء	يَجيءُ	جاء
مُجادلة	يُجادل	جادَل
جَرْي	يَجري	جَرى
جُلوس	يَجْلِس	جَلس

N.A.	Pr.	Pa.
ح		
مُحاوَلة	يُحاول	حاول
حَجْز	يَحْجِزُ	حَجَز
تَحْريك	يُحَرِّك	حَرَّك
حُضور	يَحْضُرُ	حَضَر
حِفْظ	يَحْفَظ	حَفِظ
حِكاية	يَحْكي	حكى
حَمْل	يَحْمِل	حَمَل
تَحْويل	يُحَوِّل	حَوَّل
خ		
خَيْبَة	يَخيبُ	خاب
خِصام	يُخاصِم	خاصم
خِيانة	يخون	خان
خَجَل	يَخْجَل	خَجل
خُروج	يَخْرُج	خَرَج
خَشْيَة	يَخْشى	خَشِيَ
خَلْع	يَخْلَع	خَلَعَ
تَخْييل	يُخَيِّل	خَيَّل
د		
دِفاع	يُدافِعُ	دافَع
دُخول	يَدْخُل	دَخَل
دَرْس	يَدْرُس	دَرَس
دَعْوَة	يَدْعو	دَعا
دَقّ	يَدُقُّ	دَقَّ
دُنُوّ	يَدْنو	دَنا
ذ		
ذِهاب	يَذْهَب	ذَهب

N.A.	Pr.	Pa.
ر		
رُؤيَة	يَرى	رأى
رَجاء	يَرْجو	رَجا
رَسْم	يَرْسِم	رَسَم
تَرْشيح	يُرَشِّح	رَشَّح
رَفْع	يَرْفَع	رَفَع
رُكوب	يَرْكَب	رَكِب
س		
سُؤال	يَسْأَل	سَأَل
سَيْر	يَسير	سار
تَسْديد	يُسَدِّدُ	سَدَّد
سَعادة	يَسْعَد	سَعِد
سَعْي	يَسْعى	سَعى
سُقوط	يَسْقُط	سَقَطَ
سُكوت	يَسْكُت	سَكَتَ
سَماع	يَسْمَع	سَمِع
ش		
	(شاءَ)	شِئْتُ
مَشيئَة	يَشاءُ	شاء
مُشاهَدة	يُشاهِدُ	شاهد
شُرْب	يَشْرَب	شَرِب
شُكْر	يَشْكُرُ	شَكَرَ
صِياح	يَصيح	صاح
صِدْق	يَصْدُق	صَدَّق
صُعود	يَصْعَد	صَعَد

N.A.	Pr.	Pa.
ض		
ضَبْط	يَضْبِط	ضَبَط
ط		
طَلَب	يَطْلُب	طَلَبَ
ع		
عيْش	يَعيشُ	عَاشَ
عَوْدَة	يَعودُ	عادَ
عُثور	يَعْثُر	عَثُر
مَعْرِفَةَ	يَعْرِف	عَرَفَ
تَعْلِيق	يُعَلّقُ	عَلّقَ
عِلْم	يَعْلَمُ	عَلِمَ
عَمَل	يَعْمَل	عَمِلَ
غ		
غَوْر	يَغُور	غار
تَغْطيَة	يُغطي	غَطّى
غُفْران	يَغْفِر	غَفَرَ
ف		
مُفَارَقة	يُفارِق	فَارق
فَتْح	يَفْتَح	فَتَح
تَفْكير	يُفَكّر	فَكّر
فَهْم	يَفْهَم	فَهِم

N.A.	Pr.	Pa.
ق		
قَوْل	يَقول	قَال
قِيام	يَقُوم	قَام
تَقْديم	يُقَدِّم	قَدَّم
تَقْرير	يُقَرِّر	قَرَّر
قَصّ	يَقُصّ	قَصّ
قَضاء	يَقْضِي	قَضى
قَطْع	يَقْطَع	قَطَعَ
	(وَقَف)	قف
ك		
كَوْن	يَكون	كان
كِبَر	يَكْبُر	كَبُر
كِتابة	يَكْتُب	كَتَبَ
كَشْف	يَكْشِف	كَشَفَ
ل		
مُلاحظة	يُلاحِظ	لَاحظ
لُبْث	يَلْبَثُ	لَبِثَ
لُزوم	يَلْزَم	لَزِمَ
م		
مَدّ	يَمَدّ	مَدّ
مُرور	يَمُرّ	مَرّ
مُضيّ	يَمضي	مَضى
مَنْع	يَمْنَع	مَنَع

N.A.	Pr.	Pa.
ن		
نَبْش	يَنْبِش	نَبَش
نَجاح	يَنْجَح	نَجَح
	(رَأى)	نرى
نُطْق	يَنْطِق	نَطَق
نَظَر	يَنْظُر	نَظَر
	(قَال)	نقول
نُمُوّ	يَنْمو	نَما
ه		
هُبوط	يَهْبِط	هَبَط
هَمْس	يَهْمِس	هَمَس
و		
مواصلة	يواصِل	وَاصل
وُجوب	يَجِب	وَجَب
وُجود	يَجِد	وَجَد
وَضْع	يَضَع	وَضَع
وَعْد	يَعِد	وَعَد
وُقوع	يَقَع	وَقَع
ي		
	(وَجَبَ)	يجب
	(سَار)	يسير
	(صَاح)	يصيح